

σύγχρονες
ἀγιορείτικες
μορφές

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Ο ΗΣΥΧΑΣΤΗΣ

3

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ (†)

Σύγχρονες
Ἁγιορείτικες μορφές

3

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Ο ΗΣΥΧΑΣΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Μὲ τὸ παρὸν τρίτο τεῦχος τῶν «Συγχρόνων Ἀγιορείτικων μορφῶν», ἔπειτα ἀπὸ τὴν σκητιώτικη καὶ τὴν κοινοβιακὴ ζωῆ, εἰσερχόμεθα στὸν ἐρημιτικὸ βίον, ποῦ τὸν ἐκπροσωπεῖ σ' ὄλο του τὸ ἀπόκοσμο μεγαλεῖο ἢ ἀσκητικὴ μορφή τοῦ π. Καλλι-νίκου τοῦ ἡσυχαστοῦ.

Ἡσυχαστὴς ἢ νηπτικός εἶναι ἐκεῖνος ποῦ ἀφωσιώθηκε στὴν νῆσι. Νῆσις, καρδιακὴ φυλακὴ ἢ νοερὰ ἡσυχία εἶναι μέθοδος πνευματικῆς ζωῆς. Κατ' αὐτὴν μὲ τὴν σιωπὴ, τὴν μόνωσι, τὴν συνεχῆ ἐπαγρύπνησι καὶ τὴν ἀδιάλειπτη προσευχὴ κατορθώνεται ὀλοκληρωτικὴ κάθαρσις τῆς ψυχῆς, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ ἀδιόρατα ζιζάνια, ὥστε νὰ καταστῇ ἀνάκτορο τοῦ θεοῦ φωτός, παράδεισος ὅπου πνέουν οἱ αἰρεῖς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀπὸ τὸν ὅσιο Φιλόθεο τὸν Σιναΐτη (ΙΔ' αἰῶν) ἡ νῆσις χαρακτηρίζεται ὡς «ἐργασία λευκαίνουσα τὰ τοῦ νοῦ ἦθη» καὶ ὡς θυρίδα φωτεινὴ «ἀφ' ἧς ὁ Θεὸς διακύψας ἐπιφαίνεται τῷ νοί».

Τὸ βασίλειόν τῆς ἡ νῆσις τὸ ἔχει στημένο στὴν βαθειὰ ἡσυχία τῆς ἐρήμου. Σ' ἓνα τέτοιο χώρο, στὴν ἐρημικὴ χαράδρα τῶν Κατουνακίων τοῦ Ἁθω, ἔζησε καὶ ἀσκήτεψε ἐπὶ πενήντα πέντε ὀλόκληρα χρόνια καὶ ὁ ἡσυχαστὴς Καλλίνικος. Μάλιστα τὰ σαρανταπέντε τὰ πέρασε ὡς ἐγκλειστος.

Μὲ τὴν ἄσκησι τὴν ἡσυχαστικὴ ἀνέβηκε σὲ ὑψηλὸς πνευματικὸς κορυφὸς καὶ ἔγινε διαβόητος ὄχι μόνον γιὰ τὴν ἀρετὴν του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν σοφίαν του. Πλήθη ἀνθρώπων ἔτρεχαν κοντὰ του γιὰ νὰ ξεδιψάσουν καὶ νὰ γεθοῦν τοὺς θησαυροὺς τῆς ψυχῆς του. Ἐμπνεόμενος ἀπὸ γνήσιο προφητικὸ πνεῦμα ἐλάλησε σοφίαν, «οἰκοδομὴν, παράκλησιν καὶ παραμυθίαν». Θὰ ἦταν μεγάλη ἀπώλεια, ἂν μαζί μὲ τὴν ζωὴν του βυθίζονταν στὴν λήθη οἱ ὑπέροχες διδασκαλίαι του, πρακτικὲς καὶ θεωρητικὲς, ποὺ ἀποτελοῦν κειμήλια ἀνεκτιμῆτου πνευματικῆς ἀξίας καὶ εἶναι κατάλληλες «πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων... εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ».

Στὴν συγκέντρωσι τοῦ ὕλικου μᾶς ἐβοήθησαν πολλοί: Ὁ γνωστὸς Ἰμνογράφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας π. Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, δύο ἐπιζῶντες ὑποτακτικοὶ τοῦ π. Καλλινίκου — ὁ π. Ἀρσένιος, Ἱερομόναχος, καὶ ὁ π. Χριστόδουλος —, ὁ Ἁγιοβασιλειάτης π. Δαμασκηνὸς καὶ ἄλλοι Πατέρες ποὺ ἔζησαν ἀπὸ κοντὰ τὸν ἡσυχαστὴ Καλλνικο. Ὅλους τοὺς εὐχαριστοῦμε. Χρησιμοποιήσαμε ἐπίσης καὶ ὅσα συνεκράτησε ἡ μνήμη μας ἀπὸ τῆς διηγήσεως τοῦ σεβαστοῦ μας Γέροντος π. Γρηγορίου ποὺ ἐπισκεπτόταν τακτικὰ καὶ εὐλαβεῖτο ὑπερβολικὰ τὸν π. Καλλνικο.

Ἐλπίζουμε πὼς μὲ τὴν παρουσίαι τοῦ π. Καλλνίκου ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ἀπὸ πολλοὺς ὡς ὁ τελευταῖος νηπτικός, ἀποκαλύπτουμε σ' ὅσους ἔχουν γνήσια ὀρθόδοξα πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα τὸν «φωτοτόκον καὶ ἀστραπητόκον» κόσμον τῶν ἡσυχαστῶν, τῶν ἱερῶν αὐτῶν κρίνων τῆς ἐρήμου μὲ τὴν τόσον σπάνια εὐωδία. Καὶ εὐχόμεθα σ' ἐκείνους ποὺ θὰ διεξέλθουν τῆς σελίδος ποὺ ἀκολουθοῦν νὰ δεχθῆ ἡ ὄσφρησίς τους κάποιες ριπὲς ἀπὸ τὸ πνευματικὸ αὐτὸ ἄρωμα.

«...Ἐφημίζετο (ὁ γέρον Καλλίνικος) διὰ τὴν ἀσκητικότητα, τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν διακριτικότητα καὶ εἶχε πολλοὺς συνασκητὰς καὶ μαθητάς. Ὁ Καλλίνικος θεωρεῖται ὡς μεγάλη ἀναλαμπὴ τοῦ Ἡσυχασμοῦ. Ἐφθασεν εἰς ὕψη θεωρίας καὶ ἠξιώθη θείων ἐλλάμψεων κατὰ τὴν ἀσκησιν τῆς νοεῤῥᾶς προσευχῆς».

Ἐραστος μοναχός,

(«ΔΥΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΓΙΟΙ», σελ. 48

Ἀθῆναι 1963)

Καλλίνικος

ὁ ἡσυχαστὴς

Νεανικά χρόνια

Ὁ π. Καλλίνικος γεννήθηκε τὸ 1853 στὴν Ἀθήνα. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ προήρχοντο ἀπὸ καπεταναίους ποὺ ἔδρασαν κατὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ '21.

Τὰ πρῶτα του χρόνια τὰ πέρασε μέσα στὸ περιβάλλον τῆς τότε Ἀθήνας, τὸ διαποτισμένο ἀπὸ εὐσέβεια καὶ προσήλωσι στὴν χριστιανικὴ παράδοσι. Ἡ πίστις τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀποτελοῦσε χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῶν ἀνθρώπων, καὶ λίγοι ἦσαν οἱ ἀδιάφοροι γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία.

Ὁ Κωνσταντῖνος Θειάσπρης—αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομά του— ἔδινε τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς ζωηροῦ καὶ ἐξυπνοῦ παιδιοῦ ποῦ ἦταν ἀφωσιωμένο στὴν Ἐκκλησία. Ἀγαποῦσε μὲ πάθος τὴν μελέτη χριστιανικῶν βιβλίων καὶ δὲν ἔχανε τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθῆ τις ἱερῆς Ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας.

Στὶς ὀλονύκτιες ἀγρυπνίες ποῦ γίνονταν πολὺ συχνά, ἔδινε τὸ παρόν. Ἔτρεχε ν' ἀπολαύσῃ τὸν πνευματικὸν τουσ πλοῦτον. Ὅ,τι ἄκουγε στὰ κηρύγματα καὶ ὅ,τι διάβαζε στὰ βιβλία, τὸ ζοῦσε μ' ὅλην τὴν ψυχὴν στὴν λατρευτικὴν τουσ ἀτμόσφαιραν. Ἀπελάμβανε πράγματι ἕνα πνευματικὸν συμπόσιον.

Γιὰ τὴν ἀνήσυχον ὁμῶς νεανικὴν τὴν ψυχὴν ὅλα αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦσαν τὸ ἅπαν. Ζητοῦσε κάτι ἄλλο πιὸ ὑψηλὸν καὶ πιὸ δυνατὸν ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ βρῆ στὴν Ἀθήναν. Καὶ δὲν γινώριζε, ἐὰν αὐτὸ ποῦ ἀκαθόριστον ἐπιθυμοῦσε, συνίστατο σὲ μίαν τελειωτικὰ ἀφιερωμένην στὸν Θεὸν ζωὴν.

Ἡ γνωριμία του μὲ κάποιον πρόσωπον ποῦ γινώριζε καλὰ τὴν Ἀγιορείτικὴν ζωὴν, ἤρθε στὴν κατάλληλην ὥραν. Ἔτσι πληροφορήθηκε λεπτομερῶς πῶς ζοῦσαν τὸν Θεὸν οἱ Πατέρες τοῦ Ἄθων. Οἱ εἰδήσεις αὐτῆς τοῦ ἐτάραξαν τὰ νερά. Μὲ ἀνήσυχον τὴν ψυχὴν προσανατολιζόταν πρὸς τὸ Ἅγιον Ὅρος. Πίστεψε πῶς ἐκεῖ θὰ εὑρίσκε αὐτὸ ποῦ ἀναζητοῦσε.

Μία ἡμέραν τοῦ 1875 ὁ Κώστας τριγύριζε στὸ λιμάνιν τοῦ Πειραιῶς καὶ ἐρευνοῦσε στὴν ἀποβάθραν τὰ καϊκια. Εἶχε πάρει τὴν μεγάλην ἀπόφασιν καὶ τὰ χεῖλη του ψέλλιζαν :

—Θεὲ μου, ἂν εἶναι θέλημά σου νὰ γίνω Ἀγιορείτης, παρουσίασε τὸ καϊκι ποῦ θὰ μὲ πάη ἐκεῖ.

Εἶχε πάρει μὲ τὴν σειράν τὰ καϊκια καὶ μάθαινε τὰ δρομολογία τους. Ἄρχιζε νὰ ἀπελπίζεται ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις, μέχρις ὅτου μία ἀκτίνα φωτὸς ἔλαμψε στὸ πρόσωπόν του. Ὑπῆρχε καὶ ἕνα ποῦ προωριζόταν γιὰ τὸν Ἄθων.

Μὲ ἀσυνήθιστον ἐνθουσιασμόν παρακαλεῖ τὸν καπετάνιον νὰ τὸν δεχθῆ. Μάλιστα τοῦ ὑπόσχεται πῶς σ' ὅλον τὸ

διάστημα του ταξιδιού θά βοηθοῦσε σ' ὅ,τι μπορούσε μέσα στο καϊκι. Ὁ καπετάνιος στήν ἀρχή δέν ἐδειχνε διάθεσι στίς ἐπίμονες ὁμως παρακλήσεις του κάμφθηκε.

Ἀποχαιρετῶντας τόν Πειραιᾶ ὁ Κώστας, γεμάτος χαρά εὐχαριστοῦσε τόν Θεό γιά τήν τροπή πού ἔλαβαν τὰ γεγονότα. Τό καϊκι πού ζητοῦσε τοῦ τό παρουσίασε καί τό ποθητό ταξίδι γινόταν πραγματικότης.

Πρὸς τὴν μονὴ Ἰβήρων

Τό καϊκι θά πήγαινε στήν μονή Ἰβήρων ὅπου θά φόρτωνε ξυλεία. Γιὰ νά φθάσουν ὡς ἐκεῖ, ἔπρεπε νά περάσουν ἀρκετὲς ἡμέρες. Τότε τὰ ταξείδια ἀργοῦσαν καί εἶχαν τίς δυσκολίες τους.

Στό διάστημα αὐτό ὁ Κώστας μέ τήν συμπεριφορά του ἀπέσπασε μέσα στό καϊκι τήν ἐκτίμησι ὄλων. Μόνο πού στήν περιέργειά τους, ποιὸς νά εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ ταξιδιού του, ἀπέφευγε νά ἀπαντήση. Ἐκεῖνοι ἔβλεπαν μπροστά τους ἕνα χαριτωμένο, συμπαθῆ, δραστήριο καί σχετικῶς μορφωμένο νέο – εἶχε τελειώσει τὸ Σχολαρχεῖο – καί δέν ἤθελαν νά πιστέψουν πὼς ἕνας τέτοιος λεβέντης θά ἐκκλίνει τήν ζωὴ του σὲ κάποιο Ἀγιορεῖτικο μοναστήρι.

Ἡ περιέργεια καί οἱ ἐρωτήσεις τῶν συνταξιδιωτῶν δέν τὸν κούραζαν τόσο, ὅσο κάποιοι ἄλλοι... Καθισμένος σὲ μία γωνιά τοῦ καϊκιοῦ δεχόταν ἀλλεπάλληλες ἐπιθέσεις «λογισμῶν ἀμφιβόλων». Ὁ πειρασμὸς τὸν ταλαιπω-

ροδσε πολύ. Τοῦ θύμιζε τὴν γραφικὴ Ἀθήνα, τὸ σπίτι του, τοὺς γονεῖς του καὶ τὰ ἀδέλφια του καὶ ἄλλα προσφιλῆ πρόσωπα, πού τόσο ἄσπλαχνα τὰ ἀποχωρίσθηκε καὶ πού θὰ ἦσαν ἄνω-κάτω μόλις διεπίστωναν τὴν φυγὴ του. Ἐπὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ἔφερνε στὸ νοῦ τὶς πολλὰς καὶ φοβερὰς δυσκολίας πού τὸν περίμεναν στὸν τόπο πού πῆγαινε, ἀνάμεσα σὲ ἀγνώστους ἀνθρώπους πού ζοῦν μέσα στὴν στέρησι καὶ τὴν σκληραγωγία.

-Δὲν λυπᾶσαι τὰ νειᾶτα σου; τοῦ ἔλεγε καὶ τοῦ ξανάλεγε. Ποῦ πᾶς νὰ τὰ θάψης;

Σὰν πρόβαλε ὁμοίως ἀπὸ μακρὰ ἢ κορυφῆ τοῦ Ἄθω ὑποχώρησαν ὅλα αὐτὰ κι' ἓνας τόνος ἐνθουσιασμοῦ τὸν συνεπῆρε ὁλόκληρο. Σὲ λίγο ἓνα - ἓνα παρουσιάζονταν τὰ διάφορα μοναστήρια ἀπλωμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὰ πόδια τοῦ Ἄθω. Ὅτι εἶχε ἀκούσει καὶ φαντασθῆ γιὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος τὸ ἔβλεπε νὰ ζωντανεύη μπροστά του. Ἡ συγκίνησίς του καὶ ἡ χαρὰ του κορυφώθηκε, καθὼς πλησίαζαν τὴν μονὴ Ἰβήρων. Ἐνῶ τὸ καῖκι τους προσήγγισε τὴν παραλία, ὁ Κώστας μόλις πρόλαβε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν καπετάνιο καὶ πῆδησε γιὰ νὰ τρέξῃ στὸ μοναστήρι.

Εἶχε διαβάσει πὼς ἐκεῖ βρίσκεται ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα «Παναγία ἢ Πορταίτισσα». Γονατισμένος μπροστὰ στὴν μεγαλειώδη μορφὴ τῆς ζητοῦσε τὴν προστασία τῆς στὴν νέα του ζωὴ. Γι' αὐτὸν δὲν ἦταν τυχαῖο τὸ γεγονὸς ὅτι τὸν προὔπαντησε ἡ χάρις τῆς Παναγίας.

Στὰ ἔρημικὰ Κατουνάκια

Ἐποὺ φιλοξενήθηκε μερικὲς ἡμέρες στὸν Ξενῶνα τοῦ μοναστηριοῦ, ἄρχισε νὰ σκέπτεται τὸν τόπο τῆς ὀριστικῆς του παραμονῆς. Θὰ ἔμενε ἐκεῖ ἢ θὰ ἀναχωροῦσε γιὰ κάποιον ἄλλον; Καθὼς διεπίστωσε ὅτι τὸ μοναστήρι ἦταν ἰδιόρρυθμο, πρᾶγμα ποὺ δὲν τὸν ἀνέπαυε ψυχικά, ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ ἄλλο μέρος καὶ μάλιστα κάπως ἡσυχαστικό.

Πληροφορήθηκε πῶς, ἂν ἤθελε ἡσυχαστικὴ ζωὴ, θὰ τὴν εὑρίσκει κυρίως στὴν ἔρημο τῶν Κατουνακίων. Ἐκεῖ ὑπῆρχαν μεγάλοι ἀσκηταὶ ποὺ τόσο τοὺς ἐθαύμαζε. Ἔτσι, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ἔφθασε ὡς τὴν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ πεζοπορῶντας κατέληξε στὰ Κατουνάκια.

Τὰ Κατουνάκια—χῶρος τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ Ἁθῶ, ἄγριος καὶ γεμάτος βράχια—, μαζί μὲ τὶς γειτονικὲς ἐρημικὲς περιοχὰς τῶν Καυσοκαλυβίων, Ἁγίου Βασιλείου, Μικρᾶς Ἁγίας Ἄννης, Καρουλίων... μέχρι τὴν Βίγλα—τὴν τελευταία ἄκρη τῆς χερσονήσου στὸ Αἶγαῖο—ἀποτελοῦν τὸν πιὸ ἐξαγιασμένο χῶρο τοῦ Ὄρους. Ἄν φαντασθοῦμε τὸ ὑπόλοιπο Ἁγίον Ὄρος σὰν τὸν κυρίως Ναό, τὸ τμήμα αὐτὸ θὰ ἀποτελῇ τὸ Ἱερὸ Βῆμα.

Καὶ σήμερα ὅποιος ζητήσῃ ἀνθρώπους ποὺ ζοῦν δυνατὰ τὸν Θεὸ καὶ ἔχουν προχωρήσει στὴν ζωὴ τῆς ἀγιότητος, ἐδῶ θὰ βρῇ πολλοὺς. Στὰ τέλη μάλιστα τοῦ περασμένου αἰῶνος, ὅταν ὁ νεαρὸς Κώστας κατέληξε στὰ Κουτουνάκια, τὰ μέρη αὐτὰ ἦσαν κατάσπαρτα ἀπὸ κρίνα τὰ ὁποῖα «ἐξήνθησεν ἡ ἔρημος».

Ἄναζητῶντας ὁ νεαρὸς λάτρης τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς ἓνα ἐνάρετο καὶ αὐστηρὸ στὸν τρόπο τῆς ζωῆς του Γέροντα, βρῆκε τὸν ἐκλεκτὸ ἡσυχαστὴ π. Δανιὴλ ποὺ ἦταν καὶ Πνευματικός.

Ὁ παπα - Δανιὴλ

Σὲ μία ἀφιλόξενη περιοχή τῶν Κατουνακίων, ὄχι καὶ πολὺ ψηλὰ πάνω ἀπὸ τὴν θάλασσα, ἦρθε γύρω στὰ 1870 ὁ παπα-Δανιὴλ γιὰ νὰ ἀσκήση τὴν ζωὴ τῆς ἡσυχίας. Μὲ κόπους καὶ ἰδρώτες πολλοὺς ἐθεμελίωσε ἐκεῖ τὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ Νέου, χτίζοντας καὶ δύο μικρὰ δωμάτια. Σ'αὐτὴ τὴν ἐρημικὴ Καλύβη θὰ συνέχιζε τὴν ὑπόλοιπὴ ζωὴ του.

Ὁ παπα-Δανιὴλ ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὴν Ζαγορὰ τοῦ

Πηλίου παλαιότερα είχε χρηματίσει Ἡγούμενος στήν μονή Γρηγορίου, καί εἶχε πολλές φροντίδες καί περισπασμούς. Τώρα ὁμως συναριθμεῖται στοὺς κατοίκους τοῦ ἐρημικοῦ συνοικισμού τῶν Κατουνακίων καί δοξάζει τὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἡσυχία ποὺ τοῦ χάρισε.

Ἀφωσιώθηκε ὀλόψυχα στήν νηπτική ζωὴ «τὰς τοῦ Θεοῦ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ τιθέμενος καί πτέρυγας λαβεῖν ὡσεὶ περιστερᾶς ἐφιέμενος καί εἰς τὴν θεῖαν κατάπαισιν ἀναπτῆναι ποθῶν» (Φιλόθεος Ἱστορία).

Στὸν ἐκλεκτὸ αὐτὸ ἡσυχαστὴ ποὺ εἶχε φήμη ἐναρέτου Πνευματικοῦ ὠδηγήθηκαν τὰ βήματα τοῦ νεαροῦ Κώστα, γιὰ νὰ παραδώσῃ τὴν ψυχὴ του στὰ χέρια του μὲ τὴν ἀπόλυτη πίστι πὼς τὴν παραδίνει στὰ χέρια τοῦ Κυρίου.

Ὁ γέρο-Δανιήλ δὲν μπορούσε νὰ πιστέψῃ πὼς ὁ καλομαθημένος αὐτὸς νέος μὲ τὴν Ἀθηναϊκὴ ἀνατροφή θὰ ἄντεχε στήν ζωὴ τῆς ἐρήμου. Καί ἦταν φυσικὸ νὰ μὴν ἀποδεχθῆ εὐκόλα νὰ τὸν προσλάβῃ ὡς ὑποτακτικὸ του.

Ὁ Κώστας ὁμως δὲν ἐλύγισε. Ἐπίμονα παρακαλοῦσε νὰ τὸν δεχθῆ.

—Νὰ μὲ δοκιμάσῃς, Γέροντα, τοῦ ἔλεγε, κι' ἂν δὲν σοῦ κάνω, διῶξε με.

Ἐκεῖνος, ἐνῶ ἀντέτασσε τὴν ἄρνησί του στὸν Κώστα, συγχρόνως προσευχόταν καί ζητοῦσε τὸν θεῖο φωτισμό. Περίμενε νὰ τὸν πληροφορήσῃ ἐσωτερικὰ ὁ Θεός, ἂν τὸ παιδί αὐτὸ θὰ ἄντεχε τὸν βαρὺ σταυρὸ τῆς ἐρημικῆς ζωῆς.

Τελικὰ κατέληξε στήν ἀπόφασιν νὰ τὸν παραλάβῃ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ του καθοδήγησιν καί προστασία.

Ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐρήμου

Ὅποιος βρεθῆ στήν Καλύβη τοῦ Ἁγίου Γερασίμου νιώθει ἔντονα τὸ ἀπόκοσμο μεγαλεῖο τῆς ἐρήμου. Σὲ μικρὴ ἀπόστασι κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του ἔχει τὴν θάλασσα, καὶ σὲ κακοκαιρίες ἀκούει πολὺ καθαρά τὸν πάταγο τῶν κυμάτων τῆς στοῦς βράχους τῆς ἀπόκρημνης ἀκτῆς.

Πάνω ἀπὸ τὴν Καλύβη ὀρθώνονται ἐπιβλητικά ἀ-ότομοι βράχοι ποὺ φθάνουν στὸ ὕψος καὶ τὰ ἑκατὸ μέτρα. Ἐδῶ κι' ἐκεῖ διακρίνονται σποραδικὰ τὰ ἐρημητήρια ἄλλων ἀσκητῶν ποὺ γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς κατὰ Χριστὸν ἀσκήσεως «ἐμάκρυναν καὶ ἠὺλίσθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ». Ἐκεῖ, λίγο πιὸ πάνω, ἀσκήτευαν καὶ οἱ περίφημοι Γέροντες Δαυιήλ, Γεράσιμος καὶ παπα-Ἰγνάτιος, ὀνομαστοὶ γιὰ τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν σοφία τους.

Ἄλλὰ καὶ μέσα στὴν περιοχὴ τῆς Καλύβης, ἂν ἐρευνήσῃ κανεὶς ἓνα κοίλωμα ποὺ τώρα χρησιμοποιεῖται γιὰ ἀποθήκη ξύλων, θὰ ἀνακαλύψῃ τέσσερα-πέντε σκαλοπάτια ποὺ ὀδηγοῦν σὲ μία ὑπόγεια, εὐρύχωρη κάπως σπηλιά, ὅπου φαίνονται ἀδρὰ τὰ σημάδια παλαιοῦ ἀσκητηρίου. Τί αἰσθήματα σὲ κυριεύουν, ὅταν σκέπτεσαι πῶς περιστοιχίζεσαι ἀπὸ τέτοιες ἀρχαῖες μυστικὲς παλαιῖστρες!

Ὑψώνοντας πάλι τὸ βλέμμα σου βορειοανατολικά, στὸ βάθος, διακρίνεις τὴν γεμάτη μεγαλοπρέπεια κορυφὴ τοῦ Ἄθω. Ἡ ἐπιβλητικὴ αὐτὴ κορυφὴ, ἡ πλατειὰ ἔκτασις τοῦ Αἰγαίου, οἱ ὀρθόκοφτοι βράχοι, οἱ σποραδικὲς Καλύβες, οἱ σκληροὶ θάμνοι... ὅλα αὐτὰ συνθέτουν ἓνα κλίμα γεμάτο μυστήριο καὶ ὑπερκόσμιο μεγαλεῖο, ποὺ τὸ ἐπισφραγίζει ἡ ἀπόλυτη σιωπὴ, τὴν ὁποία κανένα ἐξωτερικὸ πρᾶγμα δὲν πρόκειται νὰ διαταράξῃ.

Γοητευμένος κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὸ περιβάλλον αὐτὸ ὁ νεαρὸς ἀπαρνητῆς τῶν ἐγκοσμίων, πλάϊ στὸν προχωρη-

μένο καί καλλιεργημένο Γέροντα Δανιήλ, θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του ὡς τὸν πιὸ εὐτυχισμένο νέο. Καθὼς γυρίζει καὶ βλέπει τὸν πολιοῦ Γέροντά του, τὸν πνευματικὸ αὐτὸ παλαίμαχο, δακρῦζει ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ συγκίνησι. Καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ συμμορφωθῆ ἀπόλυτα στὶς συμβουλές του.

Στερήσεις καὶ δυσκολίες

—Παιδί μου, Κώστα, ἐδῶ τρῶμε μία φορά τὴν ἡμέρα κι' αὐτὴ χωρὶς λάδι. Λάδι θὰ τρῶμε μόνο τὸ Σαββατοκύριακο καὶ τὶς ἑορτές... Ἐδῶ τὴν περισσότερὴ νύχτα τὴν περναῖμε προσευχόμενοι. Θὰ κοιμώμαστε λίγο, καὶ τὴν ἡμέρα θὰ κάνουμε ἐργόχειρο γιὰ νὰ βγάζουμε τὸ ψωμί μας.

—Νάναι εὐλογημένο, Γέροντα. Κι' ἐγὼ αὐτὴ τὴν ζωὴ ποθοῦσα. Ἄν ἤθελα διαφορετικὸ τρόπο ζωῆς, μπορούσα νὰ προτιμήσω κοινόβιο ἢ σκῆτη.

—Ἐδῶ, Κώστα, βρύσες δὲν ἔχουμε. Τὸ νερὸ ποῦ θὰ πιάνουν οἱ στέρνες μας μὲ οἰκονομία θὰ τὸ χρησιμοποιοῦμε. Ἐδῶ σ' αὐτὰ τὰ βράχια δὲν ὑπάρχουν κῆποι καὶ ἔτσι δὲν θὰ γευώμαστε φρούτο ἢ ζαρζαβατικό. Μὲ λίγα ἄγρια χόρτα, ἐληές, καμμιά φορά μὲ ὄσπρια ἢ μὲ κανένα σῦκο καὶ ὅ,τι ἄλλο θὰ ψωνίζουμε ἀπὸ τὰ μαγαζιά τῆς Δάφνης, μ' αὐτὰ θὰ συντηρούμεθα. Ἐδῶ ἀντὶ γιὰ ψωμί θὰ τρῶμε ξερὰ παξιμάδια.

(Στὶς μονὲς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸ ψωμί ποῦ περισσεύει ἀπὸ τὴν τράπεζα τὸ κάνουν παξιμάδια ποῦ προορίζον-

ται για τούς ἐρημίτες. Ἡ Καλύβη τοῦ παπα-Δανιὴλ προμηθευόταν παξιμάδια ἀπὸ τὴν μονὴ Ξηροποτάμου).

Καὶ ἐνῶ ὁ Κώστας ἄκουγε προσεκτικά, ὁ Γέροντας συνέχιζε νὰ περιγράφῃ τὶς σκληρὲς συνθήκες τῆς νέας του ζωῆς:

—Ἐδῶ, Κώστα, δὲν ἔχουμε γάλα, τυρὶ καὶ αὐγά. Τὸ Πάσχα δὲν τρῶμε κόκκινα αὐγά, μόνο πού βγάζουμε στὴν ἐπιφάνεια ἓνα πού τὸ ἔχουμε φυλαγμένο, γιὰ νὰ τὸ βλέπουμε καὶ νὰ θυμώμαστε τὴν ἑορτῆ.

Καὶ ὁ Κώστας ἄκουγε μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον, καὶ ἐνημερωνόταν.

Ἄλλη δυσκολία στὴ νέα ζωὴ ἦταν ἡ ἀλουσία. Τὸ λούσιμο καὶ τὸ πλύσιμο ἔπρεπε νὰ τὰ ξεχάσῃ. Τὸ φαινόμενο αὐτό, κάπως περίεργο ἐκ πρώτης ὄψεως, εἶναι στὸ πρόγραμμα τῆς ἀναχωρητικῆς ζωῆς καὶ ἀνήκει στὴν περιοχὴ τῶν στερήσεων. Καὶ ἡ φανέλλα του πού ἀραιὰ τὴν ἔπλενε ἔμελλε νὰ γίνῃ, ὅπως ὁ ἴδιος προσφωῶς τὴν ἐχαρακτήρισε «σαμαροσκοῦτι».

Τὸ ἐπόμενο περιστατικὸ δίνει μία πολὺ ἐντυπωσιακὴ εἰκόνα τῶν στερήσεων τῆς Κατουνακιώτικης ζωῆς.

Εἶχαν περάσει μερικὰ χρόνια καὶ ὁ Κώστας εἶχε γίνῃ πατὴρ Καλλίνικος. Ἐνα Πάσχα κάποιος ἐλεήμων μοναχὸς φρόντισε νὰ τοὺς προσφέρῃ λίγο τυρὶ. Ἐτσι τὸ Πασχαλιάτικο τραπέζι αὐτὴ τὴν φορὰ θὰ ἦταν ἀξιόλογο.

—Παιδί μου, κοίταξε νὰ βάλῃς στὴν τράπεζα καὶ τὸ τυρὶ πού μᾶς ἔφεραν, τοῦ λέει ὁ Γέροντας.

Κι' ἐκεῖνος κατάπληκτος ἀπὸ τὴν εἶδησι καὶ συνεπαρμένος ἀπὸ τὰ ἀσκητικὰ ἰδεώδη ἔδειξε πὼς δὲν συμφωνοῦσε μ' αὐτὴ τὴν πολυτέλεια.

—Τί λές, Γέροντα; Τυρὶ στὴν ἔρημο; Πού ἀκούσθηκε τέτοιο πρᾶγμα;

Οἱ περιστάσεις ὁμῶς ἀργότερα τὸν εἰρωνεύθηκαν. Πέ-

ρασαν δύο-τρία χρόνια και δοκίμασε αρκετά τις δυσκολίες τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς ἐρήμου. Καὶ ἡ νηστεία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἐκείνης τῆς χρονιάς τὸν κούρασε ὑπερβολικά. Ἡ νηστεία τῶν ἐρημιτῶν εἶναι πολὺ αὐστηρότερη ἀπὸ τῶν ἄλλων μοναχῶν, καὶ τὸ τριήμερο — οἱ τρεῖς πρῶτες ἡμέρες τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς στίς ὁποῖες γίνεται τελεία νηστεία — γι' αὐτοὺς συνήθως γίνεται πενθήμερο. Ἔτσι ἔφθασε τὸ Πάσχα. Στὴν προετοιμασία τῆς Πασχαλιάτικης τράπεζας ἐκμυστηρεύθηκε μία ἐπιθυμία του στὸν Γέροντα:

— Τώρα πού εἶναι Πάσχα, Γέροντα, τοῦ εἶπε, τί καλὰ πού θά ἦταν νὰ εἶχαμε λίγο τυρί!

Τότε ὁ γέρο-Δανιὴλ χαμογελαστά τοῦ ἀπήντησε μὲ τὰ λόγια πού ὁ ἴδιος εἶχε χρησιμοποιήσει πρὸ ἐτῶν:

— Τί λές, παιδί μου; Τυρὶ στὴν ἐρημο; Ποῦ ἀκούσθηκε τέτοιο πρᾶγμα;

Ὁ Κώστας μὲ τὸ νεανικό του ἐνθουσιασμό κατώρθωνε νὰ ἀντεπεξέρχεται νικητῆς στίς σκληρὲς συνθήκες τῆς νέας του ζωῆς. Δὲν ἔπαυε ὁμως ὥστόσο νὰ ἔχη καὶ τίς δύσκολες ὥρες του, ὥρες ἀδυναμίας, θλίψεως καὶ κοπώσεως.

Ὁ Γέροντας δὲν τὸν ἄφινε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν περιοχή τῆς Καλύβης τους, γιὰ νὰ μὴ διασπᾶται ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ συγχύζεται ὁ λογισμὸς του. Τὸ κλείσιμο αὐτὸ καὶ ἡ τελεία ἀποξένωσις ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ ἔφερνε πολλὰς φορές μελαγχολία πού σὰν βαρειά πλάκα ἐρχόταν νὰ ἐπικαθήσῃ στὰ στήθη του.

Ἡ νηστεία, πού μᾶλλον ἀσιτία θά ἔπρεπε νὰ ὀνομάζεται, τὸν ἐξαντλοῦσε ὑπερβολικά στὴν ἡλικία πού βρισκόταν, ἐνῶ παράλληλα ὁ διάβολος τοῦ παρουσίαζε μὲ τὰ πιὸ ζωνηρά χρώματα τὰ πλούσια τραπέζια πού θ' ἀπελάμβανε, ἂν ἐγκατέλειπε τὸν τραχὺ βίον τῆς ἐρήμου.

Ἡ ἔγερσις τὰ μεσάνυχτα καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ πολύωρη προσευχή, οἱ ὀλονύκτιες ἀγρυπνίες, ἡ ὀρθοστασία... ἔρχονταν στιγμὲς ποῦ τοῦ παρέλυναν κάθε δύναμι καὶ κάθε ἀντοχή.

Τὴν ἀλουσία πάλι πῶς νὰ τὴν συνηθίσῃ εὐκόλα ὁ καλομαθημένος αὐτὸς Ἀθηναῖος;

Καὶ τίς χίλιες-δυὸ πονηρίες τῶν δαιμόνων, τὴν ἀναστάτῳσι τῶν λογισμῶν, τίς προσβολὲς τῆς φαντασίας, τίς σαγηνευτικὰς προτάσεις... πῶς νὰ τίς ὑποφέρῃ κάθε τόσο;

Δὲν λύγιζε ὁμως. Διέθετε ἀκμαῖο ἀγωνιστικὸ φρόνημα καὶ ἀντιμετώπιζε γενναίως ὅλες αὐτὰς τίς δυσκολίες, «θλίψεις καὶ πειρασμοὺς καὶ χαλεπῶν δαιμόνων μυρίας προσπτώσεις καὶ λόγγας καὶ μηχανάς» (Νεῖλος ὁ ἐρημίτης), ποῦ παρακολουθοῦν τοὺς ἀσκητάς. Ἐνιωθε μάλιστα ὑπερφάνεια καὶ χαρὰ ποῦ ἀξιωνόταν ἀπὸ τὴν ἡλικία αὐτὴ νὰ κατέβῃ στὸν στίβο τῆς ἐρήμου.

Ἐπειτα δὲν ἦταν μόνος του. Σ' ὅλες του αὐτὰς τίς δυσκολίες στεκόταν πλάι του ὁ σεβαστὸς Γέροντάς του, ἔτοιμος νὰ τοῦ θερμάνῃ τὴν διάθεσι γιὰ νὰ ὑπερπηδᾷ τὰ ἐμπόδια καὶ νὰ προχωρῇ μὲ ἐπιτυχίαις πρὸς τὰ ἐμπρός.

Ἡ ξυλογλυπτικὴ

Ὁ παπα-Δανιήλ, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐρημίτες, ἐξασκοῦσε τὴν ξυλογλυπτικὴν. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἐργόχειρό του.

Ἀκόμη καὶ μέχρι σήμερα συναντᾷ κανεὶς στίς ἐρήμους τοῦ Ἁγίου Ὁρους Πατέρες ποῦ ἐξασκοῦν τὴν τέχνην

αυτή. Έτσι έχουν μία απασχόλησι για να καταπολεμοῦν τὴν ἀκηδία, καὶ ἓνα πόρο για να καλύπτουν τὶς διαφορες ἀνάγκες τους.

Ὁ Κώστας θὰ διδασκόταν ἀπὸ τὸν Γέροντά του καὶ τὴν τέχνη τοῦ ξυλογλύπτου. Ἀπ' αὐτὴ θὰ πορίζονταν τὰ ἀπαραίτητα χρήματα για τὶς ἀνάγκες τους.

Τὸ ἀκατέργαστο ξύλο ἀπὸ δρῦ, πυξάρι ἢ τσιμισίρι θὰ μάθαινε νὰ τὸ μεταποιῆ σὲ καλοφτιαγμένο ξυλόγλυπτο ἔργο. Στὴν ἀρχὴ θὰ τὸ ἔκοβε σὲ λεπτὲς λουρίδες μὲ τὴν βοήθεια ἑνὸς χειροπρίονου. Ἐπειτα ξύνοντάς το θὰ τὸ ἔκανε λεῖο. Μὲ τὸ μολύβι θὰ χάραζε στὴν λεία ἐπιφάνεια τὸ σχέδιο. Καὶ στὸ τέλος χρησιμοποιώντας πολυποίκιλα λεπτὰ καὶ αἰχμηρὰ ἐργαλεῖα θὰ κατεσκεύαζε κουτάλια, χτένες, χαρτοκόπτες, μικροὺς σταυροὺς, σφραγίδες για πρόσφορα ἢ ἀκόμη καὶ ἀξιολογώτερα ἔργα τέχνης, π.χ. τὴν γλυκεῖα μορφή ἑνὸς Ἁγίου ἢ μία ὠραία παράστασι ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Κυρίου.

Ὁ παπα-Δανιὴλ εἶχε εἰδικευθῆ στὰ κουτάλια. Κατεσκεύαζε κουτάλια πρώτης ποιότητος. Για νὰ τὸν μιμηθῆ ὁ νεαρὸς ὑποτακτικὸς του χρειαζόταν νὰ δείξη προσοχή, ἐπιμέλεια καὶ κυρίως μεγάλη ὑπομονή.

Στὰ τόσα ἄγνωστα ποὺ ἀπεκάλυπτε ἡ ἔρημος στὸν Κώστα, ἦταν καὶ τὸ ἀσυνήθιστο αὐτὸ ἐργόχειρο στὸ ὄποιο, ἐπιμελὴς ὅπως ἦταν, σημείωσε σπουδαία πρόοδο. Μέχρι σήμερα σώζονται ξυλόγλυπτα ἔργα του θαυμαστῆς τέχνης. Ἐνα ἐξ αὐτῶν ἔτυχε νὰ τὸ ἴδουμε κι' ἐμεῖς στὰ χέρια τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Ἀρσενίου Θεοδωροπούλου, στὴν Λάρισα. Πρόκειται για ἓνα ξύλινο Σταυρὸ εὐλογίας μὲ παραστάσεις ἀπὸ τὸ Πάθος.

Διαθέτοντας ἀρκετὴ σωματικὴ ἀντοχὴ ὁ Κώστας μποροῦσε νὰ ἐπιδοθῆ καὶ σὲ πιὸ βαρεῖες ἐργασίες. Ἡ δουλειὰ δὲν τὸν ἐφόβιζε καθόλου.

Ἐκ τῶν πρῶτων ἡμέρων τῆς Κατουνακιώτικης ζωῆς φάνηκε ἡ δραστηριότης του. Παρατηρῶντας πῶς ἡ περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὴν Καλύβη τους ἦταν δύσβατη καὶ ἀνώμαλη καὶ ταλαιπωροῦσε τὸν ἡλικιωμένο Γέροντά του, ὅταν ἤθελε νὰ πάη κάπου, σκέφθηκε πῶς κάτι ἔπρεπε νὰ γίνη.

—Γέροντα, τοῦ λέει, θέλω εὐλογία ν' ἀνοίξω ἕνα δρόμο μέσα στὰ ρουμάνια γιὰ νὰ μπορῆς κι' ἐσὺ καὶ οἱ ἐπισκέπτες μας νὰ περπατοῦν χωρὶς δυσκολία.

— Ὁ Θεὸς σχωρέσου(*), παιδί μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος γεμάτος ἱκανοποίησι γιὰ τὴν ἔμπνευσι αὐτῆ τοῦ ὑποτακτικοῦ του.

Ἡ ἀξίνα καὶ τὸ φτυάρι διετάραξαν γιὰ λίγες ἡμέρες τὴν ἡσυχία τῆς ἐρήμου. Οἱ ἄγριοι θάμνοι καὶ οἱ σκληρὲς πέτρες παραμερίσθηκαν, καὶ μέσα στὴν δύσβατη καὶ ἀφιλόξενη ἐρημιὰ πρόβαλε ἕνα ὠραιότατο μονοπάτι.

Ἡ πολύτιμη παρακαταθήκη

Ἡ ὄλη διαγωγὴ τοῦ ὑποτακτικοῦ του ἔδινε τὸ δικαίωμα στὸν παπα-Δανιὴλ χωρὶς τὸν παραμικρὸ δισταγμὸ νὰ τὸν κείρῃ μοναχό. Τὸ καινούργιο του ὄνομα ἦταν Κ α λ λ ί ν ι - κ ο ς καὶ ὁ Γέροντας εὐχήθηκε νὰ ἀποβῆ κατὰ τὸ ὄνομά του «καλλίνικος» στοὺς ἀσκητικούς ἀγῶνες.

(*) Ἁγιορείτικη φράσις ποὺ δηλώνει συγκατάθεσι καὶ εὐαρέσκεια γιὰ κάτι.

Ἐνῶς ὁ παπα-Δανιήλ προαισθανόταν τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τῶν προσκαίρων, ἔβλεπε μὲ ἱκανοποίησιν πὺς θὰ μπορούσε χωρὶς φόβον νὰ ἐμπιστευθῆ στοὺς ὄμους τοῦ π. Καλλινίκου τὴν πλούσια ἡσυχαστικὴ του πεῖρα— βαρεῖα κληρονομία τῶν μεγάλων ἡσυχαστῶν τοῦ παρελθόντος.

Στὶς ἀρχὰς τοῦ 14ου αἰῶνος ὁ Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης περιοδεύοντας στὸν Ἄθω ἀναψε τὴν φλόγα τοῦ ἡσυχασμοῦ. Ἐδίδαξε μίαν νέα θεόπνευστη μέθοδο, ἡ ὁποία μὲ τὴν ὀλοκληρωτικὴν κάθαρσιν τοῦ νοῦ, τὴν θεωρητικὴν πτῆσιν καὶ τὴν καρδιακὴν ἢ νοερά προσευχὴν ὁδηγεῖ σὲ μυστικὴν μέθεξιν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ φλόγα αὐτὴ σάν ἅγιος μαργαρίτης μεταλαμπαδευομένη ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ, εἶχε ῥανάψει καὶ στὴν ψυχὴ τοῦ Γέροντος Δανιήλ, ὁ ὁποῖος ἀποφάσιζε τώρα μὲ μυστικὸν δέος νὰ τὴν μεταδώσῃ στὸν ὑποτακτικόν του.

Ὁ π. Καλλίνικος ὅσο καιρὸ ἐμυεῖτο στὰ μυστικὰ τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ τοῦ θεωρητικοῦ βίου ἐνιωθε κάποιον ῥῖγον σάν ἐκεῖνον τῆς Πεντηκοστῆς.

Στὴν ἀρχὴν θὰ ἔπρεπε νὰ νικήσῃ τὸν ἑαυτό του. Νὰ τὸν κοιτάξῃ κατάματα, χωρὶς δειλία καὶ ν' ἀποφασίσῃ νὰ διώξῃ κάθε στοιχεῖον σκοτεινόν, κάθε ἐχθρικόν ζιζάνιον. Ἔτσι μόνον θὰ μπορούσε νὰ προχωρήσῃ πρὸς πέρας, γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὸν οὐράνιον κόσμον τῆς ἡσυχίας καὶ νὰ τὸν ζήσῃ στὸν χῶρον τῆς ψυχῆς του σάν οἰκοδεσπότης.

Πόσο γοητευμένος ἐνιωθε! Τί δρόμος ἦταν αὐτός πού ἀνοίχθηκε μπροστά του! Τί θεῖον φῶς, τί θαβώρειες καὶ ἄναστασιμες ἐλλάμψεις, τί πλησίασμα στὸν Πατέρα τῶν φώτων.... πού ἀντίκρυζε μακρυνά, στὸ βάθος τοῦ δρόμου!

Τώρα ὁ γέροντος Δανιήλ θὰ μπορούσε νὰ φύγῃ ἡσυχὰ ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμον.

Τὸ 1881 τὸ σῶμα του τυλιγμένο σ' ἓνα παληόρασο τοποθετήθηκε στὴν τελευταία ἐπίγειαν κατοικίαν του, ἐνῶ ἡ θλίψις τοῦ ὑποτακτικοῦ του ἦταν ἀπερίγραπτη. Ἄπο-

χωρίσθηκε ὅ,τι πιό πολύτιμο εἶχε μετά τόν Θεό, τόν Γεροντά του.

Μέ δάκρυα στά μάτια θρηνοῦσε γιά τόν θάνατό του.

Πῶς θά ζοῦσε τώρα χωρίς τήν προστασία τοῦ πνευματικοῦ του Πατρός; Γι' αὐτόν ὁ Γέροντάς του ἦταν τὸ πνευματικό του ταμεῖο, ἡ πνευματική του τράπεζα, ἀπ' ὅπου ὁσάκις ἤθελε, ἀπέσυρε πνευματικά κεφάλαια γιά νά τὰ διαθέση στίς δύσκολες ὥρες τοῦ πνευματικοῦ πολέμου.

Ἐνωθε πνευματικά ὀρφανός, ὅπως ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος, ὅταν θρηνοῦσε τόν θάνατο τοῦ Γεροντός του μέ αὐτά τὰ λόγια:

Ἐλαβες ἐκ γῆς τόν Πατέρα μου· οἴμοι!

Ἦρας ὁδηγὸν ἐμὸν ἐξ ὀφθαλμῶν μου,

Ἦ φίλάνθρωπε, καὶ κατέλιπες μόνον

Πάντως ὀρφανόν, πάντως μεμονωμένον...

Φίλος τῆς μελέτης

Τώρα ὁ π. Καλλίνικος ἔγινε Γέροντας στὸ Ἑσυχαστήριον τοῦ Ἁγίου Γερασίμου. Μαζί του ἔχει καὶ τὸν π. Νεόφυτο, χτίστη ἀπὸ τὴν Σάμο, ποὺ εἶχε ἔσθει μετὰ ἀπ' αὐτὸν στὴν ὑπακοή τοῦ παπα-Δανιήλ.

Στόχος του ἦταν νὰ τηρήσῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὶς ὑποθήκες τοῦ μακαρίτου Γέροντός του καὶ νὰ δικαιώσῃ τὶς χρυσῆς ἐλπίδες ποὺ στήριξε ἐπάνω του. Καὶ πράγματι, μὲ τὴν ἀγωνιστικότητά του φάνηκε ἀντάξιος συνεχιστῆς

της πνευματικής παραδόσεως. Ἡ ἀσκητικότης του, ἡ νηστεία, ἡ προσευχή, ἡ σιωπή, ἡ περισυλλογή τοῦ νοῦς... ὅλα ἐκαλλιεργοῦντο συστηματικά καί με χαρακτηριστική συντηρητικότητα. Στήν συνειδησι μάλιστα τῶν Πατέρων ὁ π. Καλλίνικος ὑπῆρξε πιό αὐστηρὸς σὲ ὅλα ἀπὸ τὸν Γέροντά του.

Εἶχε μεγάλη καὶ ὑπερβολικὴ ἔφεσι γιὰ μελέτη. «Μελετηρὸς εἰς ἄκρον» ρίχθηκε με ὅλη του τὴν δύναμι στὸ διάβασμα. Ἄν καὶ δὲν ἔλαβε ἀνώτερη πανεπιστημιακὴ μόρφωσι, κατώρθωνε με τὴν ἐξαιρετικὴ ὀξύνοια ποῦ τὸν διέκρινε νὰ εἰσδύη στὰ δυσκολώτερα νοήματα, καὶ νὰ κατανοῇ τίς βαθύτερες ἔννοιες τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων.

Τὸν πρῶτο λόγο μετὰ τὴν Γραφή τὸν εἶχαν οἱ νηπτικοὶ Πατέρες. Ὁ Ἡσύχιος ὁ Πρεσβύτερος, ὁ Ἰσαάκ ὁ Σύρος, ὁ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καὶ ὅλη ἡ χορεία ἐκείνων ποῦ ἐξησαν τὸ κλίμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἱεραῆς ἡσυχίας ἀποτελοῦσαν τοὺς οἰκείους του.

Ἡ ζωὴ τους, ἡ σκέψις τους, ἡ πορεία τους ἐπεδίωκε νὰ γίνουν δικά του. Δὲν θὰ συγχωροῦσε ποτὲ στὸν ἑαυτό του, ἐφ' ὅσον ζοῦσε στὶς ἴδιες συνθήκες μ' αὐτούς, νὰ στερηθῇ τῶν καρπῶν ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐκείνοι ἦσαν κατάφορτοι.

Ὁξύνους καὶ φιλομαθῆς ὅπως ἦταν, καλλιεργῶντας τὸ τάλαντο ποῦ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, ἐπιδόθηκε καὶ στὴν ἐκμάθησι τῆς ρωσικῆς γλώσσης. Καὶ κατώρθωσε σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα, μόνος του, νὰ τὴν ἐκμάθῃ τελείως, νὰ τὴν ὁμιλῇ καὶ νὰ τὴν γράφῃ. Ἡ γνῶσις τῆς γλώσσης αὐτῆς εἶχε νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τῆς στὴν κατοπινὴ ζωὴ του, ὅπως θὰ ἴδουμε πιό κάτω.

Ἄλλ' ἡ μεγάλη του ἀγάπη ἦταν ἡ Φιλοκαλία. Ὁ καθαρὸς του νοῦς περιπόλευε γεμάτος πνευματικὴ εὐφροσύνη τίς σελίδες τῆς καὶ συναντοῦσε ἐκεῖ τὰ πνεύματα ἐκείνων ποῦ ἀσπᾶσθησαν τὴν ζωὴ τῆς νήψεως καὶ τῆς θεωρίας.

Ἡ γοητεία τῆς μοναξιάς

Ἐκτός ἀπὸ τὴν μελέτη τὸν π. Καλλίνικο τὸν ἐγοήτευε πολὺ ἡ μοναξιά. Μέσα στὴν ἀπομόνωσι μποροῦσε νὰ πετάη μὲ τὸ νοῦ του κοντὰ στὸν Θεό. Τὸ στοιχείο αὐτὸ τὸ διακρίνουμε σ' ὅλη τὴν ζωὴ του. Ἐλλωστε ἡσυχαστικὴ ζωὴ χωρὶς τὴν μόνωσι δὲν ἐννοεῖται.

Τὸ πνεῦμα του αὐτὸ διαφαίνεται καὶ στὴν ἀκόλουθη περίπτωσι: Ἦταν ἀνάγκη ὠρισμένες φορὲς νὰ μεταβῆ ὡς τὴν Δάφνη γιὰ διάφορες ὑποθέσεις. Γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς οἱ Πατέρες χρησιμοποιοῦσαν τὴν βάρκα. Ὁ π. Καλλίνικος εἶχε ἄλλο δρομολόγιο: Ἐπήγαινε μὲ τὰ πόδια, πρᾶγμα ποῦ ἐσήμαινε μεγάλη ταλαιπωρία. Ὁκτῶ ὥρες ἔπρεπε νὰ βαδίζη συνεχῶς γιὰ νὰ φθάσῃ ὡς ἐκεῖ.

Δὲν τὸν ἐφόβιζε καθόλου ἡ πολύωρη κοπιαστικὴ πορεία — ἄλλωστε ἀγαποῦσε ἰδιαίτερα τὴν σκληραγωγία — ἀλλὰ τὸν ἐγοήτευε ἡ πολύωρη μοναξιά. Ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τοὺς θορύβους, τὶς συζητήσεις ἢ καὶ τὶς πολυλογίαις ποῦ θὰ εἶχε ἴσως ἓνα ταξείδι μὲ τὴν βάρκα, ἀπελάμβανε μέσα στοὺς ἐρημικοὺς δρόμους τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. «Μάλιστα γὰρ αἱ ὁδοί, ὅταν ἐρημοὶ ᾧσι, καὶ πρὸς τὰς ἐννοίας ἡμῖν καιρὸν διδόνασιν, οὐδενὸς ὄντος τοῦ παρενοχλοῦντος» γράφει ὁ ἱερός Χρυσόστομος (19ῃ ὁμιλία εἰς τὰς Πράξεις).

Ἐνῶ τὰ βήματά του ἀντηχοῦσαν ἀπαλὰ στὶς ἀπότομες καὶ βαθειὲς ρεματιές, ἐνῶ ἀνέβαινε τὰ ὑψηλὰ διάσελα ἡ διέσχίζε τὰ σκιερὰ δάση ποῦ στολίζουν μὲ περισσὴ ὁμορφιά τὸ Ἅγιον Ὅρος προσευχόταν ἀκατάπαυστα.

Καὶ πόσες φορὲς, περιστοιχισμένος ἀπὸ τὶς ἐξαισιες φυσικὲς ὁμορφιῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ ἀτενίζοντας τὴν πλατεῖα ἔκτασι τοῦ Αἰγαίου, δὲν θὰ ὑψωσε τὰ χέρια γιὰ νὰ δοξάσῃ Ἐκεῖνον ποῦ τὰ «πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν».

Ἐκείνον πού νοσταλγοῦσε γιά πάντα νά Τόν κάνη ἡ καρδιά του κτῆμα της.

«Ἐγκρατείας διδάσκαλος»

Τό πνεῦμα τῆς ἐγκρατείας κυριαρχοῦσε πέρα ὡς πέρα στήν ζωή του. Καί ὁ ἴδιος καί οἱ ὑποτακτικοί του ζοῦσαν λιτότατα. Μὲ ἓνα ντενεκὲ λάδι περνοῦσαν ὀλόκληρη τὴν χρονιά χρησιμοποιῶντας το καί γιά φαγητό καί γιά τὰ καντήλια τοῦ Ναοῦ. Τό Σαββατοκύριακο πού ἐπιβάλλεται τὸ λάδι, τὸ ἔρριχνε μὲ τὸ ρακοπότηρο στοῦ φαγητοῦ καί ἦταν τόσο λίγο πού δὲν μπορούσες εὐκόλα νά τὸ ἀντιληφθῆς.

Ἐξω ἀπὸ τὸ κελλί του ὑπῆρχε ἓνα μικρὸ κλῆμα πού ἔδινε κάθε χρόνο μέχρι δέκα ροζακιά σταφύλια. Οὐδέποτε ἔβαλε ἀπ' αὐτὰ στοῦ στόμα του, ἀλλ' οὔτε καί στοὺς ὑποτακτικούς του ἐπέτρεπε νά τὰ δοκιμάσουν, γιά νά μὴ τοὺς στερήσῃ τοὺς καρπούς τῆς ἐγκρατείας.

Κάποτε πού ἐπρόκειτο νά γίνῃ μία ἀγρυπνία, τὸν ἐρώτησαν οἱ Πατέρες, ἐὰν θά ἔπιναν καφφέ.

— Ἄν εἶναι νά κάνουμε ἀγρυπνίες μὲ φάρμακα, καλύτερα νά πᾶμε νά κοιμηθοῦμε, ἦταν ἡ ἀπάντησίς του.

Ἄν ἴδιος μάλιστα ποτέ του δὲν ἔπινε καφφέ.

Τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ἔκανε μεγάλες νηστείες. Κάποτε νήστευσε, χωρὶς νά φάῃ ἢ νά πιῇ τὸ παραμικρό, συνεχῶς εἴκοσι ἡμέρες!

Τὴν ἀρχὴ τῆς ἀλουσίας τὴν τηροῦσε μὲ κάθε σχολαστικότητα. Κάποιο βράδυ πού ἔγραφε στοῦ κελλί του, τὸν

πήρε ὁ ὕπνος. Ἡ λάμπα τοῦ πετρελαίου ἀρχίζε νὰ καπνίζει φοβερὰ, ὥσπου τὸν ἔκανε καταμαυρο. Οἱ ὑποτακτικοὶ τοῦ σὰν ἀνοιξαν τὴν πόρτα, δὲν μπόρεσαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν καπνιά. Προθυμολογήθηκαν ἀμέσως νὰ φέρουν νερό, γιὰ νὰ νιφθῆ, ἀλλ' ἐκεῖνος τοὺς ἐμπόδισε. Καὶ σκουπίζοντας τὸ πρόσωπό του μὲ τὶς παλάμες τοῦ παρετήρησε:

—Μὴν ἀνησυχῆτε. Θὰ φύγουν μὲ τὸν ἰδρῶτα καὶ τὰ δάκρυα.

Τὴν ἴδια τακτικὴ ἐπέβαλλε καὶ στοὺς ὑποτακτικούς του. Ὅταν κάποτε ἕνας ἐξ αὐτῶν, πού ἀπὸ μικρὸς εἶχε ζήσει στὴν Λάρισα, ἐτοιμαζόταν νὰ ρίξη λίγο νερὸ στὸ πρόσωπό του, τὸν ἄκουσε νὰ τοῦ λέη:

—Ἄμα θέλῃς νὰ νιφθῆς, νὰ πᾶς στὴν Λάρισα, στὸν Σαλαμβριᾶ (= Πηνειό). Ἐδῶ θὰ πλένεσαι μόνο μὲ δάκρυα καὶ ἰδρῶτα.

Ἐγνώριζε πολὺ καλὰ ὁ γέρον Καλλίνικος τὴν σημασία πού ἔχουν οἱ σωματικὲς στερήσεις. Πῶς «μαρανθεῖσα σὰρξ οὐκ ἔτι δαίμονας ἀναπαύει» (Ἰωάννης Κλίμακος). Πῶς «νοῦς ἐγκρατοῦς, ναὸς Ἁγίου Πνεύματος» (Ἀββᾶς Θαλάσσιος).

Ταπεινὸς καὶ καταδεκτικὸς

Ἡ ἀπλότης καὶ ἡ ταπείνωσις ξεχώριζε ἐπάνω του μὲ τὴν πρώτη ματιά. Ἦταν τόσο ταπεινὰ καὶ ἀπέριττα ντυμένος καὶ τόσο ἀπλοῦς στὴν συμπεριφορά του πού ὀπωσδήποτε ἔκανε ἐντύπωσι.

Ἐπέφευγε μὲ κάθε τρόπο τὴν κενοδοξία. Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ τὸν πείσει νὰ βγάλῃ φωτογραφία. Εὐτυχῶς μία φορὰ, χωρὶς νὰ τὸ πάρῃ εἶδησι, κάποιος περιηγητὴς τὸν φωτογράφησε καὶ ἔτσι μᾶς περίσωσε μὲ τὸν φακὸ τὴν μορφὴ του.

Ἐπὶ ταπεινώσει καὶ συναίσθησι τῆς εὐθύνῃς δὲν ἐτόλμησε νὰ δεχθῇ τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης. «Βλέποντας τίς εὐθύνες καὶ τὸ μέγα ὑπόργημα τοῦ Ἱερέως, διάλεξα τὴν ἡσυχὴ ζωὴ τοῦ μοναχοῦ», ἔλεγε.

Τὸ ταπεινὸ του φρόνημα φάνηκε καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ὅταν ἔδωσε ἐντολὴ στὸν ὑποτακτικὸ του νὰ κάψῃ τὴν ἀλληλογραφία του, συγχαρητήριες ἐπιστολές, ἐγκώμια κ.ἄ. πού προέρχονταν ἀπὸ ἐξέχοντα πρόσωπα, ὅπως π.χ. ἀπὸ τὸν Τσάρο τῆς Ρωσίας.

Ἡ προσοχὴ στὰ λόγια του, τὸ ὀλιγόλογο, ἡ ἀποφυγὴ κάθε περιττολογίας, ἡ ἄσκησις στὴν σιωπὴ ἀποτελοῦσαν πολὺτιμα στολίδια του. Τὴν ἡμέρα μάλιστα πού μετελάμβανε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κλεινόταν στὸ κελλί του καὶ δὲν ἐπέτρεπε στοὺς ὑποτακτικούς του νὰ τὸν ἐνοχλήσουν καθόλου μέχρι τὸ βράδυ. Δὲν χρειάζεται ὁμως ἰδιαιτέρα νὰ τόνίσουμε τὴν ἄσκησις στὴν σιωπὴ, γιατί δὲν νοεῖται ἡσυχαστὴς χωρὶς αὐτή, ἐφ' ὅσον «σιωπὴ, μήτηρ προσευχῆς... ἡσυχίας σύζυγος» (Ἰωάννης Κλίμακος).

Ἡ καλωσύνη του δὲν εἶχε ὄρια. Ὅσοι τὸν ἐπισκέπτονταν εὕρισκαν ἕναν ἄνθρωπο μὲ πλούσια καὶ ἀνυπόκριτη καταδεκτικότητα καὶ ἀγάπη. Ἐφίνε τὴν ἡσυχία του καὶ τὴν προσευχὴν του καὶ παρέδινε τὸν ἑαυτὸ του στὴν διάθεσίν τους, στὰ ἐρωτήματα καὶ τίς ἀπορίες τους. Δικαίως χαρακτηρίσθηκε ὡς ἄνθρωπος «σπανίας ἀγάπης καὶ προσηνείας».

Ἔγκλειστος

Με τέτοια πνευματικά ἐφόδια μπορούσε ὁ π. Καλλίνικος νὰ ἀνέβη ψηλότερα καὶ νὰ φθάσῃ τοὺς ὑψηλοὺς δραματισμοὺς του.

Ἐν τῷ μεταξὺ στὴν συνοδιά του ἐκτὸς ἀπὸ τὸν π. Νεόφυτο, συγκατελέγη καὶ ὁ π. Δανιήλ. Καταγόταν ἀπὸ τὰ Ἀλάτσατα τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἀξιώθηκε νὰ γίνῃ καὶ Ἱερεὺς. Παράλληλα μὲ τοὺς δύο ὑποτακτικούς του, παρουσιάζονταν πολλοὶ ἐπισκέπτες ποὺ ζητοῦσαν κοντά του πνευματικὴ ὠφέλεια. Καὶ σ' ὅλα ἀνταποκρινόταν μὲ θαυμαστὴ ἐπιτυχία.

Δὲν παραμελοῦσε ὁμοῦ καθόλου τὴν προσωπικὴ του καλλιέργεια. Τὸ ἀδιάσειστο θεμέλιο τοῦ πνευματικοῦ του οἰκοδομήματος ἦταν ἡ διαρκὴς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπαφή. Καὶ χάριν αὐτοῦ πολλὰς πρακτικὰς ἐνασχολήσεις ἄρχισαν νὰ τοποθετοῦνται σὲ δευτέρη μοῖρα.

Τὸ 1885, τέσσερα χρόνια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Γέροντός του, θέλησε νὰ κάνῃ ἓνα μεγάλο βῆμα πρὸς τὰ ἔμπρός. Πῆρε τὴν ἡρωϊκὴ ἀπόφασιν νὰ γίνῃ ἐγκλειστος. Νὰ περιορισθῇ σὰν σὲ φυλακὴ στὸ κελλὶ του καὶ σὲ μία μικρὴ περιοχὴ γύρω ἀπ' αὐτό. Ὅσα χρόνια θὰ τοῦ χάριζε ὁ Θεὸς θὰ τὰ ζοῦσε κλεισμένος στὸν περιωρισμένο αὐτὸ χῶρο.

Καὶ πράγματι στὰ σαρανταπέντε ὑπόλοιπα χρόνια του ἐξῆσε ὡς ἐγκλειστος. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ παρέβη τὴν ἀρχὴν του αὐτῆς. Ὅταν μάλιστα παρουσιαζόταν ἀνάγκη νὰ βγῆ γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ κάποιον, ὕψωνε ἓνα μεγάλο κοντάρι μ' ἓνα πανὶ στὴν ἄκρην σὰν σημαία, ὥστε νὰ τὸ ἴδουν οἱ γείτονες καὶ νὰ τρέξουν, νὰ ἴδουν τί συμβαίνει.

Ἡ θυσία του ὑπῆρξε μεγάλη. Ἐπὶ σαρανταπέντε χρόνια κλεισμένος σ' ἓνα κελλὶ στὴν ἔρημην ἐκείνη χαράδρα

τῶν Κατουνακίων, στέρησε τὸν ἑαυτό του ἀπὸ κάθε ἐξοδο, κάθε περίπατο, κάθε ταξίδι καὶ κάθε ἐπικοινωνία. Μόνο μὲ τὸν θάνατό του βγήκε ἀπὸ τὸ ἐγκλειστήριό του, ἀλλὰ καὶ τότε μὲ τὴν ψυχὴ μόνο. Τὸ σῶμα ἔμεινε πιστὸ καὶ μετὰ θάνατο στὴν περιοχὴ τῆς ἀσκήσεως.

Τὸ ἥρωϊκὸ αὐτὸ ἄλμα εὐλογήθηκε πλουσίως ἀπὸ τὸν Θεό. «Ἴδε μοι κεράμιον οἴνου ἐγχρονίσαν ἐν τῷ τόπῳ καὶ κείμενον ἀσάλευτον, πῶς παρασκευάζει τὸν οἶνον λαμπρόν, καθιστάμενον καὶ εὐώδη» ἀναφέρεται στὴν Φιλοκαλία (Εὐ-άγριος).

Ἡ ἀπόφασίς του συνδυάσθηκε μὲ ὀλοκληρωτικὴ ἀφοσίωσι στὴν θεωρητικὴ ζωὴ τῆς νήψεως, στὴν καλλιέργεια τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Στὴν ὑψηλὴ αὐτὴ κατάστασι ποὺ λίγοι ἀξιώνονται νὰ φθάσουν, ὁ πρσκτικὸς βίος δὲν ἔχει θέσι. Ἡ πρᾶξις ὑποχωρεῖ στὴν θεωρία καὶ οἱ ἐργασίες, τὰ διακονήματα καὶ τὰ ἐργόχειρα φεύγουν ἀπὸ τὴν μέση. Ἀπὸ τώρα πιά ὁ ἡσυχαστῆς Καλλίνικος δὲν θὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν ξυλογλυπτικὴ. Ὁ ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σύρος μακαρίζει ὄσους ἔφθασαν στὴν ἀνώτερη αὐτὴ πνευματικὴ περιοχὴ: «Μακάριος, γράφει, ὁ μένων ἐν τῇ ἡσυχίᾳ καὶ μὴ θορυβούμενος ἐν τῷ πλήθει τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἀλλὰ πᾶσας τὰς σωματικὰς πράξεις μεταστρέψας εἰς τὸν κόπον τῆς προσευχῆς» (Ἀσκητικά, Λόγος ΚΓ').

Ἡσυχαστικὴ Ζωὴ

Ὁ π. Νεόφυτος καὶ ὁ παπα-Δανιήλ, οἱ δύο ὑποτακτι-

κοί του π. Καλλινίκου, φρόντιζαν σχολαστικά να εξασφαλίζουν στον Γέροντά τους την απαιτούμενη ήσυχία. "Όλες τις πρακτικές εργασίες της Καλύβης τους, την φροντίδα για τους επισκέπτες, ό,τι άλλο προέκυπτε, το τακτοποιούσαν μόνοι τους. Και τὸ εἶχαν καύχημα πὸ ὁ Γέροντάς τους ἔφθασε σὲ τόσο ὑψηλὸς πνευματικὸς βαθμίδες καὶ ἀξιώθηκε «ἀεὶ τοῖς νοητοῖς ἐμβατεῦειν καὶ συμμετεωροπορεῖν ταῖς θεαῖς δυνάμεσι» (Γρηγόριος Νύσσης).

Καὶ ἡ παραμικρὴ διάσπασις τῆς ἡσυχίας καὶ ἡ ἐλάχιστη μέρμινα φέρνει ἐμπόδια στὴν ἡσυχαστικὴ θεωρία. Γι' αὐτὸ ὁ π. Καλλίνικος ἐφρόντιζε νὰ ζῆ σὲ πλήρη ἀμεριμνησία καὶ ἀταραξία νοός.

Ἐπασχολήσεις μὲ ἐπίγεια ζητήματα, μὲ ἐνδιαφέροντα ὑλικά, μὲ ὑποθέσεις τοῦ κόσμου δὲν εἶχαν καμμία θέσι σ' αὐτὸν πὸ ἀσπάσθηκε τὴν νῆψι. «Μὴ τοίνυν, προτρέπει ὁ ὄσιος Νεῖλος ὁ ἐρημίτης, τὸ τῆς ἀρετῆς καθαρὸν ταῖς τῶν κοσμικῶν πραγμάτων ἐννοιαῖς ἐπιθολούσθω, μηδὲ τὸ τῆς θεωρίας εἰλικρινὲς σωματικαῖς ἐπιταραττέσθω φροντίσιν». Οὐδέποτε ἄνοιξε τὸ στόμα του γιὰ νὰ ρωτήσῃ μὲ περιέργεια τοὺς πολυάριθμους ἐπισκέπτες του, «τί νέα ἀπὸ τὸν κόσμο;». Κάθε φιλοπερίεργη διάθεσις ἔπρεπε νὰ καταπινηθῇ. Κι' ἂν ἀκόμη χανόταν ὁ κόσμος, αὐτός, ἀναθέτοντας τὰ πάντα στὸν Προνοητὴ Θεό, δὲν ἔπρεπε νὰ ἀποσπάσῃ τὸν νοῦ του ἀπὸ τὴν πνευματικὴ θεωρία. Ἡ νῆψις «ἡ ἀγαθὴ καὶ τερπνὴ, φωτεινὴ καὶ ἡδίστη καὶ πάγκαλος καὶ ἀγλαοφανὴς» ἢ «Χριστὸν Ἰησοῦν... ἀεὶ καὶ ἀενάως καὶ ἀδιαλείπτως, μόνον αὐτὸν ἀναπνεύουσα καὶ ἐπικαλουμένη» (Ἡσύχιος ὁ Πρεσβύτερος) τέτοιες μεγάλες ἀπαιτήσεις ἔχει ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς.

Ὅταν ἔπεφτε ἡ ἡμέρα, μέχρι τὰ μεσάνυχτα, ἐνῶ οἱ ὑποτακτικοὶ του ἀναπαύονταν καὶ ἐπικρατοῦσε ἀπόλυτη ἡσυχία, καλλιεργοῦσε στὸ κελλί του—ἐξῆντα μέτρα μακρὰ ἀπὸ τὰ δωμάτια τῶν ὑποτακτικῶν του — τὴν θεία ἐργασία τῆς προσευχῆς. Τὰ μεσάνυχτα πὸ ἄρχιζαν οἱ ὑποτακτικοὶ

του στην Ἐκκλησία τίς Τυπικές Ἀκολουθίες σύμφωνα με τὴν τάξι τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐκεῖνος ἔπεφτε ν' ἀναπαυθῆ λίγες ὥρες ὡς τὸ πρῶτ. Τὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τὸν ἐπισκεπτόταν συνήθως μία φορὰ τὴν ἐβδομάδα, ὅταν εἶχε Θεία Κοινωνία.

Ἀπὸ τίς πρακτικὲς ἀσχολίες ποὺ εἶχε ἐγκαταλείψει, μερικὲς φορὲς θυμόταν τὴν μαγειρικὴ. Οἱ ὑποτακτικοὶ του εἶχαν ἔτοιμα τὰ ξύλα καὶ τὰ ἄλλα ἀπαραίτητα καὶ αὐτὸς μόνος του ἐν ἡσυχίᾳ παρεσκεύαζε τὸ λιτό τους φαγητό, κατὰ κανόνα βραστό ρύζι, ἐνῶ ἡ καρδιακὴ προσευχὴ συνεχίζοταν ἀκατάπαυστα. Καὶ τὸ φαγητὸ τὸ ἔτρωγε χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ὑποτακτικούς του, ὥστε νὰ βρίσκεται μόνος του καὶ νὰ προσεύχεται «λέγων καὶ τὸ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με, με τὸν νοῦν του εἰς πᾶσαν μπουκοσίαν».

Σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια διαγραφόταν ἡ ἡσυχαστικὴ ζωὴ τοῦ π. Καλλινίκου, ἐνῶ τὸ πνεῦμα του φωτιζόταν «ταῖς τοῦ θεοῦ κάλλους παμφαιστάταις ἀκτίσι» (Καλλιστος Καταφυγιώτης). Ὁ θεὸς αὐτὸς φωτισμὸς μεταδιδόταν σ' ὄσους τὸν ἐπλησίαζαν καὶ κατ' ἀρχὴν στοὺς ὑποτακτικούς του, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει στὰ σώματα με τίς γυαλιστερές καὶ στίλβουσες ἐπιφάνειες ποῦ, ὅταν χτυπήσουν ἐπάνω τους οἱ ἡλιακὲς ἀκτῖνες, «αὐτὰ τε γίνεται περιλαμπὴ καὶ ἕτεραν αὐγὴν ἀφ' ἑαυτῶν ἀποστίλβει» (Μ. Βασίλειος).

Οἱ ὑποτακτικοὶ του

Προκειμένου νὰ λάβῃ ὁ γέρο-Καλλίνικος κάποιον

στήν συνοδία του, θά τόν εἶχε προηγουμένως δοκιμάσει ἀρκετά. Δέν ἦταν εὐκολή ὑπόθεσις νά γίνη κανεῖς ὑποτακτικός του, καί μάλιστα ἄν δέν διέθετε μεγάλη πνευματική ἀντοχή.

Ἦταν λιγόλογος καί σχολαστικός στίς ἀπαιτήσεις του σ' ὅ,τι παρήγγελλε. Ἄν ὁ δόκιμος δέν ἐκτελοῦσε πιστά τίς ἐντολές του, δέν θά ἔμενε πολὺ μαζί του. Ὁ π. Καλλίνικος θά τοῦ ἔλεγε:

—Σήκω, φεύγα. Δέν κολάζομαι ἐγὼ γιὰ τίς παρακοές σου.

Ἄν πρὸς καιρὸν ἀνεχόταν κάποιον παρήκοο, τὸ ἔκαμε γιατί διέβλεπε τὴν μελλοντική του διόρθωσι καί μὲ τίς νοουθεσίες του καί τὰ κατάλληλα παραδείγματα τὸν ἔφερνε στὸν ὀρθὸ δρόμο.

Θά μπορούσε νά ἔχη πλῆθος ὑποτακτικῶν, γιατί πολλοὶ ἔτρεχαν κοντά του. Ἡ ἀσκητικότητα τῆς ζωῆς του ὅμως καί ἡ αὐστηρότης του ἔκανε ὥστε νά παραμένουν λίγοι.

Ἡ ἀρετὴ καί ἡ φήμη τοῦ ἡσυχαστοῦ Καλλινίκου συνέλαβε στήν σαγήνη τῆς μοναχικῆς ζωῆς τὸ 1920 τὸν Σπυρίδωνα Μενάγια. Πρόκειται γιὰ μεγάλη προσωπικότητα. Ἀριστοκράτης, πλούσιος, διάσημος χημικός, πτυχιούχος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ζυρίχης, ἐγκαταλείπει τὰ πάντα, πουλάει τὰ ὑπάρχοντά του καί γίνεται ὁ π. Γεράσιμος, ὁ ὑποτακτικὸς τοῦ Γέροντος Καλλινίκου. (Περὶ αὐτοῦ βλεπε Ἐράστου μοναχοῦ, ΔΥΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΓΙΟΙ, σελ. 37 - 94. Ἀθῆναι 1963). Ἔτσι μαζί μὲ τοὺς δύο ὑποτακτικούς πού ἔχουμε ἀναφέρει, συγκαταλέγεται καί τρίτος στήν συνοδία τοῦ π. Καλλινίκου.

Ἀργότερα, ὅταν ὁ π. Νεόφυτος καί ὁ παπα-Δανιὴλ ἐκοιμήθησαν, καί ὁ π. Γεράσιμος γιὰ λόγους ὑγείας ἀπομακρύνθηκε στὸ Βουλγαρέλι τῆς Ἄρτας, ὁ γερο-Καλλίνικος γιὰ ἓνα διάστημα ἔμεινε μόνος του. Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς πού ἐν συνεχείᾳ τὸν ἐπλησίασαν (Ἀθανάσιος - Ἰωσήφ - διακο-Γεράσιμος - Χριστόδουλος - Ἀρσένιος) λίγοι ἔγιναν δεκτοὶ

ώς ύποτακτικοί. Τò 1925 γύρισε καί ó π. Γεράσιμος Με-
νάγιας, ἀλλά ή ύγρασία ἀπό τήν θάλασσα τόν έξανάγκασε
νά ζητήση τò ξηρότερο κλίμα τής Σκήτης τοῦ Ἁγίου Βα-
σιλείου.

Ἡ διαχείρισις τῶν ύποτακτικῶν του

Κάθε ήμέρα ἀφιέρωνε ἀρκετò χρόνο, μέχρι καί δύο
ώρες, στους ύποτακτικούς του. Ἐπήγαιναν στο κελλί του
γιὰ νὰ ἀπολαύσουν τόν πνευματικό του πλοῦτο. Ἡ σκηνή
ήταν ἀπό τίς πιò ζηλευτές: Μέσα στο ήσυχο βράδυ, στο
κελλί τοῦ ἐρημίτου Γέροντος τῶν Κατουνακίων, οἱ ἀπορίες,
οἱ έξαγορεύσεις τῶν λογισμῶν, καί τὰ προβλήματα τῶν ύπο-
τακτικῶν ἀνοιγαν τίς πόρτες καί ἀποσποῦσαν τόν πλοῦ-
το ποῦ ἔκρυβαν οἱ μυστικές του πνευματικές ἀποθήκες.
Στο τέλος ἔβαζαν μετάνοια, ἀσπάζονταν τò χέρι του
καί με τήν συνοδεία τής εὐχής του ἐπήγαιναν νὰ κοιμηθοῦν.

Οἱ συζητήσεις με τούς ύποτακτικούς του ήσαν αὐ-
στηρῶς «καλογερικές», πνευματικές. Ἄλλου εἶδους θέματα,
ἀναμνήσεις ἀπό τὰ παληά, λόγια γιὰ νὰ περνάη ή ῶρα...δὲν
εἶχαν τήν θέσι τους. «Δὲν μποροῦσες νὰ μάθης, μᾶς εἶπε
ἕνας ύποτακτικός του, ἂν ó ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε ἱστορία,
γονεῖς, ἀδελφια κ.λ.π. Τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν ἀνέφερε».

Ἐγνώριζε τὰ πνευματικά ὀφέλη ποῦ προξενοῦν στους
ύποτακτικούς οἱ σκληραγωγίες, οἱ ἐπιπλήξεις, ή ἔκκοπή
τοῦ ἰδίου θελήματος καί τούς χειριζόταν ἀναλόγως.

Ένας ύποτακτικός του κάποτε, πηγαίνοντας στην Δάφνη για ψώνια, αγόρασε ένα άραϊο πορτοκάλι Γιάφας. Θέλησε να ευχαριστήσει τὸν Γέροντά του και να δροσίσει λίγο τὴν γεύσι του πὸ μαστιζόταν ἀπὸ τὴν συνεχῆ στέρησι.

—Γέροντα, σοῦ πῆρα ἕνα πορτοκάλι, τοῦ λέει χαρούμενος, ὅταν ἐπέστρεψε.

Ἐκεῖνος ὁμως δὲν ἔδειξε καθόλου εὐχαριστημένος.

—Και πῶς αγόρασες πορτοκάλι, χωρίς να σοῦ δώσω εὐλογία; Τὸ πῆρες κάνοντας τὸ θέλημά σου, γι' αὐτὸ πάρτο ἀμέσως και πέταξέ το.

Και ἐπὶ πλέον τοῦ ἔβαλε ἕνα ἀρκετὰ αὐστηρὸ κανόνα πὸ θά διαρκούσε σαράντα ἡμέρες.

Κρυωμένος βαρειά ἕνας ὑποτακτικός του ἔπεσε ἀποβραδὺς στὸ κρεβάτι ἄρρωστος και πέρασε μὲ πολλὴ δυσκολία τὴν νύχτα. Ξημερώνοντας ἄκουσε τὸν Γέροντα, πὸ ἤξερε τὴν κατάστασί του, να τοῦ λέη:

—Ἄκου, παιδί μου. Αὐτὸ τὸ γράμμα πὸ βλέπεις εἶναι ἀνάγκη σήμερα να φθάση στὶς Καρυές. Δὲν ἐτοιμάζεσαι να τὸ πᾶς;

Οἱ Καρυές, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἀπέχει ἀπὸ τὰ Κατουνάκια ὀκτῶ ὥρες. Ἄλλ' ὁ γέρο - Καλλίνικος ἤξερε πῶς ἡ ὑπακοὴ δίνει φτερά. Αὐτὸ τὸ εἶχε μάθει και ὁ ὑποτακτικός του, ὁ ὁποῖος ἔφερε σὲ αἴσιο πέρασ τὴν ἀποστολὴ του ἀποκομίζοντας τὰ κέρδη τῆς ὑπακοῆς.

Προκειμένου ἕνας ὑποτακτικός του να ἀνεβάση ἀπὸ τὴν παραλία στὴν Καλύβη τὰ παξιμάδια πὸ εἶχε πάρει ἀπὸ τὴν μονὴ Ξηροποτάμου, τοῦ ζήτησε μία χάρι: Να φέρη τὴν βάρκα σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς παραλίας ἐγγύτερο πρὸς τὴν Καλύβη τους, γιατί τὸ μέρος ὅπου γινόταν ἡ

ἀποβίβασις βρισκόταν μακρὰ, καὶ ἦταν μεγάλος κόπος νὰ κουβαλήσῃ ἀπ' ἐκεῖ τὰ παξιμάδια.

Ἄλλὰ ὁ Γέροντας τοῦ ἀρνήθηκε αὐτὴ τὴν χάρι.

—Ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ μοναχοῦ, τοῦ εἶπε, δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἡ σκληραγωγία καὶ ὁ σωματικὸς κόπος.

Μία περίοδο ὑπῆρχε στὴν Καλύβη του ἐκτὸς ἀπὸ ἓναν ἐκλεκτὸ μοναχό, καὶ κάποιος δόκιμος ποῦ δὲν προοιῶνιζε καλὴ ἐξέλιξι. Ὁ γέρον Καλλίνικος προσπαθοῦσε παντοιοτρόπως νὰ τὸν φέρῃ σὲ συναίσθησι. Καὶ πολλὰς φορὰς μὲ σπάνια μαεστρία τὸν ἀνάγκαζε νὰ φιλοτιμηθῇ νὰ διορθωθῇ.

Κάποτε, ἐπὶ παραδείγματι, τὸν ἐρώτησε ἓνας ἐπισκέπτης:

—Ἄγιε πάτερ, πῶς ἀνέχεσαι πλάϊ στὸν ὑπάκουο μοναχὸ καὶ τὸν ἄλλο;

Καὶ ὁ Γέροντας μὲ δυνατὴ φωνή, ὥστε νὰ τὸ ἀκούσῃ καλὰ ὁ ἀδόκιμος ὑποτακτικὸς, ἀποκρίθηκε:

—Ἄκουσέ με. Ἐγὼ ἔχω δύο σάκκους, ὁ ἓνας εἶναι γεμᾶτος ἀλεύρι καὶ ὁ ἄλλος γεμᾶτος πίτουρα, καὶ στὸν ὑπακούοντα δίνω ἀλεύρι καὶ στὸν παρακούοντα πίτουρα.

Σὰν τ' ἀκουγε αὐτὰ ὁ ἀμελὴς ὑποτακτικὸς, λὲς καὶ τὸν ἔκαιγε φωτιά, ταρασσόταν καὶ ἔπαιρνε τὴν ἀπόφασιν νὰ βελτιωθῇ, γιὰ νὰ τρώῃ κι' αὐτὸς ἀλεύρι.

Μὲ τόση θαυμαστὴ τέχνη ἐποίμαине ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοὺς ὑποτακτικὸς του, ἔχοντας πλήρη συναίσθησιν τῆς εὐθύνης του γιὰ τὶς ψυχὰς τους.

Τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως

Οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες τοῦ π. Καλλινίκου, ἡ καθαρότης τῆς ζωῆς του, ἡ διαρκὴς ἐπαφή μετὰ τὸν Θεό, μέσῳ τῆς νοερᾶς προσευχῆς, τὸν κατέστησαν «φωστῆρα διαυγέστατον». Ἡ φυσικὴ διεισδυτικότης καὶ ὀξύνοια τοῦ νοῦ του πλατύνθηκε μέχρι σημείου ἐκπληκτικοῦ, ὥστε νὰ μένη ἐκθαμβὸς ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὴν ἀντιλαμβάνονταν.

Μὲ τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως, ποῦ λίγοι κατορθῶνουν νὰ τὸ ἀποκτήσουν, μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐξιχνιά-

ζη τὰ μυστικά βάθη τῶν καρδιῶν, νὰ διαχωρίζη τὸν σίτο ἀπὸ τὰ ζιζάνια, νὰ ξεχωρίζη καὶ στίς πιὸ συγκεχυμένες περιπτώσεις τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκοτάδι. Κατὰ τὸν ἱερὸ συγγραφέα τῆς Κλίμακος ἡ διάκρισις εἶναι «ἡ διὰ θείας ἐλλάμψεως γνῶσις», «ἡ τοῦ θεοῦ θελήματος ἀσφαλῆς κατάληψις ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ καὶ πράγματι», «καθαρὰ αἰσθησις» καὶ «φῶς νοερόν».

Ἡ φήμη τοῦ ὡς διακριτικοῦ γέροντος προσεῖλκε κοντὰ του πλῆθος ἀνθρώπων ποῦ ἤθελαν γιὰ ὅ,τι τοὺς ἀπασχολοῦσε νὰ πάρουν μία ἐγγυημένη θεοφώτιστη ἀπάντησι.

Γιὰ ἀτομικὰ ζητήματα, γιὰ λύσεις ἀποριῶν, γιὰ ἐξηγήσεις ἀγιογραφικῶν χωρίων, γιὰ πνευματικὴ ὠφέλεια, ὅλοι κατέφευγαν στὸ πνευματικὸ τραπέζι τοῦ π. Καλλινίκου. Καὶ πάντα γύριζαν ἱκανοποιημένοι καὶ πλούσιοι.

Ἵποτακτικοί, Γέροντες, ἐρημίτες, κοινοβιάτες, κοσμικοί, νομικοί, στρατιωτικοί, ἀστυνομικοί, Ἑλληνας, Ρῶσοι, ὅλο τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἔτρεχαν στὸν ἐγκλειστο ἡσυχαστὴ τῶν Κατουνακίων. Κι' ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἐπισκέψεις δὲν ἔλειπαν καὶ τὰ γράμματα. Σ' ὅλους ἦταν μοναδικὸς «συμβουλάτορας». Ἐτσι συμβαίνει πάντα. Οἱ διακριτικοὶ Πατέρες εἶναι μεγάλοι μαγνήτες ποῦ αἰχμαλωτίζουν ὅσους ἔχουν πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα.

Ὅπως θὰ ἰδοῦμε καὶ στὰ ἐπόμενα περιστατικά, τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως τὸ εἶχε ὁ π. Καλλίνικος σὲ μεγάλο βαθμό. Ἐχουμε μάλιστα καὶ περιπτώσεις ποῦ μᾶς τὸν παρουσιάζουν καὶ προορατικὸ, γιὰτὶ προσδιώρισε μὲ ἀκρίβεια γεγονότα ποῦ ἔγιναν, ὅπως τὰ εἶπε.

Θεοφώτιοτες ἀπαντήσεις

Κάποιος ἀναστατωμένος ψυχικά και χτυπημένος ἀπὸ πειρασμοὺς και θλίψεις μοναχὸς κατέφυγε κοντά του νὰ βρῆ ἀνακούφισι. Ἐφοῦ τοῦ ἐξήγησε τὴν κατάστασί του δέχθηκε τὶς σοφὲς νοουθεσίαις του.

—Ἄκουσε, παιδί μου, τοῦ λέει. Θὰ πάρης αὐτὸν τὸν ντενεκὲ και θὰ τὸν γεμίσης νερό. Ἐπειτα θὰ ρίξης μέσα χῶμα και θὰ τὸ ἀνακατέψης.

Ἐκεῖνος ἔκανε ὅ,τι τοῦ εἶπε.

—Βλέπεις τώρα τίποτε μέσα; τὸν ἐρωτᾷ.

—Ὅχι, Γέροντα, γιατί εἶναι θολὸ τὸ νερό.

Ἄκολούθησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα συζήτησις. Εὐπροσήγορος και γεμᾶτος ἀγάπη ὁ π. Καλλίνικος ἐνίσχυε πνευματικά τὸν θλιμμένο μοναχό. Σὲ μία στιγμή τοῦ λέει νὰ κοιτάξῃ τὸν ντενεκέ.

—Τώρα μόλις ἀρχίζει νὰ ξεθολώνῃ, παρητήρησε ἐκεῖνος.

Ἡ οἰκοδομητικὴ συζήτησις συνεχίσθηκε ἐπ' ἀρκετόν, ὅποτε ὁ γερο - Καλλίνικος τοῦ θύμισε νὰ ξανακοιτάξῃ τὸ νερό.

—Ἐχει καθαρίσει ἐντελῶς. Στὸν πυθμένα ξεχωρίζω πολὺ καλά κάτι μικρὰ χαλίκια.

Και ὁ σοφὸς Γέροντας ἔκλεισε τὴν συζήτησι μὲ τὰ λόγια αὐτά:

—Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και μὲ σένα. Τώρα ὁ νοῦς σου εἶναι σὰν τὸ θολωμένο νερό. Ἄλλὰ μὴν στενοχωρεῖσαι. Κάνε ὑπομονὴ και σὲ δύο-τρεῖς μῆνες θὰ κατασταλάξῃ ἡ σύγχυσις και τὸ θόλωμα και θὰ ἰδῆς πόσο καθαρά και ἴσια θὰ σκέπτεσαι.

Τὰ πράγματα εξελείχθηκαν ὅπως ἀκριβῶς τὰ εἶπε.

* Ἄλλη μία φορά ἕνας μοναχός, κουρασμένος μὲ κάποιο ἀτομικό του θέμα, ξεκίνησε γιὰ τὸν γέροντα ἡσυχαστή. Μόλις ὁμως ἐφθασε ἐκεῖ, δὲν μπορούσε νὰ ἀναφέρει τίποτε. Τὸ πρόβλημα ἦταν τέτοιας φύσεως ποὺ δυσκολευόταν νὰ βρῆ λόγια γιὰ νὰ τὸ πῆ. Βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι.

Τότε ὁ π. Καλλίνικος μὲ τὴν πνευματοκίνητη γλῶσσα του ἄρχισε νὰ διηγηται:

—Μία ἀπὸ τίς πολλές φορές μὲ ἐπισκέφθηκε ἕνας μοναχός γιὰ κάποιο του πρόβλημα. Τοῦ συνέβαινε τὸ ἐξῆς...

Στὴν συνέχεια τοῦ λόγου ἀνέφερε ὅ,τι ἀκριβῶς ἀπασχολοῦσε τὸν διστακτικό στὴν ἐξαγόρευσι ἐπισκέπτη του. Καὶ ἐκεῖνος κατάπληκτος φώναξε:

—Αὐτὸ ἔχω κι' ἐγώ, ἄγιε πάτερ.

* Ἀπὸ τὴν πολλὴ μάλιστα χαρὰ του ποὺ μὲ τόσο ὁμορφο τρόπο τὸν ἐβγαλε ἀπὸ τὴν δύσκολη θέσι, σηκώθηκε καὶ αὐθόρμητα ἀγκάλιασε τὸν Γέροντα καὶ καταφιλοῦσε συγκινημένος τὰ χέρια του.

* Ἄν ἐπισκεπτόταν κάποιος κοσμικός τὸν π. Καλλίνικο καὶ τοῦ ἔλεγε τὴν ἐπιθυμία του νὰ γίνῃ μοναχός, δὲν ἐπαίρνε πάντα συγκατάθεσι. "Ὅταν ὁ διακριτικός ἡσυχαστὴς διέβλεπε πῶς ὁ ὑποψήφιος δὲν θὰ εὐδοκίμοῦσε στὴν μοναχικὴ ζωὴ, τὸν ἀπέτρεπε καὶ τὸν συμβούλευε νὰ γυρίσῃ στὸν κόσμον καὶ νὰ δημιουργήσῃ οἰκογένεια.

Στὶς διάφορες πνευματικὲς συζητήσεις, ὅταν ἀντιλαμβάνόταν πῶς ὁ ἐπισκέπτης του εἶχε κουρασθῆ ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν λεγομένων, κατέβαζε τὴν συζήτησι σὲ ξεκούραστα θέματα. Μποροῦσε π.χ. νὰ πῆ:

—Τὶ ὥραϊα σταφύλια ἔχει αὐτὸ τὸ κλῆμα. Πῶς ἐπεθύμησα μερικά!

Πολλές φορές επισκέπτονται τούς έρημίτες και άνθρωποι που δέν ξεκινούν από πνευματικά ενδιαφέροντα, αλλά μάλλον από περιέργεια. Στην άδιαφορία τους παρουσιαζόταν και αυτός αδιάφορος για πνευματικές συζητήσεις. Χωρίς νά παίρνη ύφος εύλαβείας και κατανύξεως κατέβαινε στο επίπεδο τών ενδιαφερόντων τους.

—Έ, τούς έλεγε. Πώς πάει ή εργασία σας; Πώς πήγαν τά άμπέλια σας; Οί έληές σας έβγαλαν λάδι;

Και μόνο αν ό ίδιος ό επισκέπτης έστρεφε τήν συζητησι στα πνευματικά, τού προσέφερε όλοπρόθυμος τούς θησαυρούς τής ψυχής του.

Όταν διέκρινε άκαιρο ύπερβολικό ζήλο, δέν συμφωνούσε. Μία μοναχή που τόν συμβουλευόταν δι' άλληλογραφίας, δέχθηκε τήν επίπληξί του, γιατί νήστευε ύπερβολικά — έτρωγε μόνο μία φορά τήν εβδομάδα.

—Αυτό είναι τού πειρασμού, τής έγραψε. Νά ακολουθής τήν μέση και βασιλική όδό.

Οι δύο υποψήφιοι έρημίτες

Δύο μοναχοί που εύδοκίμησαν ως ύποτακτικοί στο κοινόβιο, με τήν εύλογία τού 'Ηγουμένου ξεκίνησαν για τήν έρημο. Και προκειμένου νά καταρτίσουν τό πρόγραμμα τής καινούργιας τους ζωής κατέφυγαν στο γερο - Καλλίνικο.

Ὁ ἕνας ἦταν ἱκανὸς καὶ γιὰ τὸν πιὸ τραχὺ ἀναχωρη-
τικὸ βίον. Ὁ ἄλλος, ποῦ στὸν κόσμον ἦταν ἐπιστήμων καὶ
καλομαθημένος, δὲν θὰ ἄντεχε ἴσως σὲ πολὺ αὐστηρὸ πρό-
γραμμα. Γι' αὐτὸ ὁ πρῶτος, κινούμενος ἀπὸ ἀγάπη, ἐξή-
γησε στὸν π. Καλλίνικο τὴν πραγματικότητά. Ἦταν σάν
νὰ τοῦ ἔλεγε, «Γέροντα, μὴ τοῦ βάλῃς νὰ κάνῃ πολλὰ,
γιατὶ δὲν θὰ τὰ βγάλῃ πέρα». Καὶ φρόντισε νὰ δώσῃ ὄλες
αὐτὲς τίς ἐξηγήσεις κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Ὁ γέρον Καλλίνικος πίστευε πὼς μὲ λίγη προσπά-
θεια θὰ μπορούσε κι' ὁ ἄλλος νὰ παρακολουθήσῃ τὸ συνη-
θισμένο πρόγραμμα τῆς ἐρημικῆς ζωῆς, ὥστε νὰ πάρῃ ἀπὸ
τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἀντίστοιχο μισθὸ τῶν καμάτων του.

Ὅταν λοιπὸν ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ δευτέρου, μὲ καταπλη-
κτικὴ εὐφυΐα τοῦ λέει τὰ ἑξῆς:

—Ἐσύ, ἀδελφέ μου ἀγαπητέ, ποῦ ἐζησες ἀβροδίατα
στὸν κόσμον καὶ φαίνεται πὼς θὰ δυσκολευθῆς στὸ στάδιο
τῆς ἡσυχίας, μὴ βγῆς ἀπὸ τὴν μονὴ σου. Κάθισε ἐκεῖ.
Πᾶρε καὶ τὸν ἐξῆς κανόνα: Ὅταν σοῦ δίνη ὁ Ἱερεὺς τὸ
ἀντίδωρο, νὰ μὴ τὸ τρῶς ἀμέσως, ἀλλὰ νὰ πηγαίνῃς στὸ
κελλί σου καὶ νὰ τὸ βρέχῃς μὲ τὰ δάκρυά σου λέγοντας:
«Κύριέ μου, ἐγὼ δὲν εἶμαι γενναῖος στρατιώτης σου. Ἐγὼ
εἶμαι δειλὸς καὶ δὲν κατάφερα ν' ἀκολουθήσω τὴν ἐρημικὴ
ζωή», καὶ ἔπειτα νὰ τὸ τρῶς.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Γέροντος τὸν χτύπησαν σάν κεραυ-
νός. Πληγώθηκε τὸ φιλότιμό του καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν
ἄλλο ἀδελφὸ, λέει διαμαρτυρόμενος:

—Εἶπες ἐσύ στὸν Γέροντα πὼς δὲν ἀντέχω; Ἐγὼ εἶ-
μαι διατεθειμένος καὶ νὰ πεθάνω ἀκόμη στὴν ἄσκησι καὶ
στὴν κακοπάθεια, παρὰ νὰ ὀνομάσω τὸν ἑαυτὸ μου δειλὸ
στρατιώτη.

Καὶ ὁ π. Καλλίνικος χαμογελαστὰ εἶπε:

—Δεῦτε καὶ ἴδετε ἕνα γενναῖο στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ὠρίσε καὶ γι' αὐτὸν τὸν ἴδιον τρόπο ζωῆς, ὅπως
καὶ στὸν ἄλλο.

‘Ο άστυνομικός πού σκανδαλίστηκε

‘Ενας άστυνομικός τής φρουράς του ‘Αγίου Όρους είχε σκανδαλισθῆ υπερβολικά από διάφορα άτοπα πού συνήνητησε στην έξάσκησι τής ύπηρεσίας του. ‘Αναστατωμένος ψυχικά ἔφθασε ὡς τήν Καλύβη του π. Καλλινίκου.

—Γέροντα, του λέει, εἶμαι πολύ άπογοητευμένος και στενοχωρημένος από τήν κατάστασι. Εἶχα μεγάλη ἐπιθυμία νά ἔρθω ἐδῶ γιά νά συναντήσω ἑναρέτους και άγίους μοναχούς και βρῆκα τὸ αντίθετο. ‘Εάν στον ἱερό τουτο τόπο ὑπάρχει τόση άταξία, τί νά περιμένη κανείς από τόν ἄλλο κόσμος;

—‘Ηρθα νά βρῶ ἀρετή και βρῆκα κακία. ἔπανελάμβανε άπογοητευμένος ὁ άστυνομικός.

—‘Αγαπητέ μου, του λέει ὁ γέρο-Καλλίνικος, κάνοντάς τον νά μείνη άναυδος από τήν σοφή του παρατήρησι, ἡ ἀρετή δέν εἶναι ρούχα πού τά ἔπλυναν και τά ἄπλωσαν στην Δάφνη γιά νά φαίνωνται.

Και με τήν σοφία του βοήθησε τόν άστυνομικό νά τακτοποιήση καλά μέσα του τὸ θέμα.

—‘Η ὑπηρεσία ἡ δική σου, του εἶπε, εἶναι ὄχι μόνο νά βλέπης τις άταξίες και τις κακίες, ἀλλά και νά προσπαθῆς νά τις ἐξιχνιάζης και νά τις ἀνακαλύπτης και τότε πού δέν φαίνονται. Δέν σε ἔστειλαν ἐδῶ γιά νά ἀνακαλύπτης τήν ἀρετή, ἀλλά γιά νά πατάξης τὸ κακό και νά τὸ λιγοστέψης. ‘Εσύ ξέχασες τόν προορισμό σου αὐτόν, ἔστρεψες ἄλλοῦ τήν προσοχή σου και γι’ αὐτὸ βρέθηκες σὲ τόση θλίψι και ἀπελπισία. Και μὴ ξεχνᾷς ὅτι ἡ ἀρετή εἶναι κάτω κρυφό, πού καλλιεργεῖται μυστικά στον θάλαμο τής καρδιάς...

‘Ο άστυνομικός ἔφυγε κατενθουσιασμένος από τήν συζήτησι και από τήν ὡραία τοποθέτησι του Γέροντος.

Πώς δωφρονίστηκε ένας μοναχός

Όχι σὲ πολλὴ μεγάλη ἀπόστασι ἀπὸ τὴν Καλύβη τοῦ ἡσυχαστοῦ Καλλινίκου ζοῦσε ἓνας μοναχὸς ποὺ κάθε τόσο προξενοῦσε σκάνδαλα μὲ τὴν ἀπρόσεκτη γλῶσσα του. Γιὰ ἀσήμαντους λόγους δημιουργοῦσε ζητήματα καὶ καταφερόταν μὲ λόγια ἀταίριαστα σὲ μοναχὸ ἑναντίον τῶν ἄλλων Πατέρων.

Κάποτε πῆρε ἢ μπόρα καὶ τὸν π. Καλλίνικο. Περνοῦσε ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν Καλύβη του, καὶ γιὰ κάποιες αἰτίες ποὺ πρόχειρα βρῆκε, τὸν ἐξύβρισε μὲ τρόπο ἄσχημο. Ἐκεῖνος ἐν ὄσφ δεχόταν τὶς ὕβρεις, ἔδειξε ὅλη του τὴν ἡρεμία, χωρὶς νὰ πῆ τὸ παραμικρό.

Ὁ μοναχὸς, σὰν τελείωσε τὸ ὕβρεολόγιο, ξεκίνησε γιὰ τὴν Καλύβη του. Τότε ὁ π. Καλλίνικος τοῦ ἔδωσε ἓνα καλὸ μάθημα, παρόμοιο τοῦ ὁποῖου δὲν εἶχε ξαναπάρει. Τοῦ ἔδειξε μὲ τὸ δάχτυλο τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Καλύβης του, προσθέτοντας:

—Τώρα, ἀδελφέ, πῆγαινε νὰ μεταλάβης.

Ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ δώσῃ μεγάλη σημασίαν στὰ λόγια αὐτά, προχώρησε ὡς τὴν Καλύβη του. Καθὼς ὁμως μελετοῦσε τὴν σημασίαν ποὺ εἶχαν, γέμισε ταραχὴ. Ἀλήθεια, πῶς θὰ τολμοῦσε τώρα νὰ κοινωνήσῃ, χωρὶς νὰ ζητήσῃ συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ ποὺ ἐπίκρανε. Καὶ ἡ ἀνυσυχία του ἄρχισε νὰ αὐξάνῃ. Γεμᾶτος ἀγωνία καὶ φόβου, μὴ μπορῶντας νὰ ἡσυχάσῃ, ἐπέστρεψε στὸν γερο-Καλλίνικο γιὰ νὰ βάλῃ μετάνοιαν καὶ νὰ πάρῃ συγχώρησιν.

Ἔτσι ἤξερε ὁ π. Καλλίνικος, μὲ τέτοιες ἀνώτερες καὶ ἐξυπνὲς ἀντιμετωπίσεις νὰ συνειδίχῃ αὐτοὺς ποὺ ἀπροσεκτοῦσαν.

Ἐπιτυχημένες παρομοιώσεις

Γιὰ νὰ ἐντυπώνωνται οἱ ἀλήθειες πού ἔλεγε, χρησιμοποιοῦσε πολὺ ἐπιτυχημένα παραδείγματα. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἦταν ἀπαράμιλλος.

Ὅταν ἤθελε νὰ τονίση στοὺς μοναχοὺς τοὺς κινδύνους πού διατρέχουν, ἂν δὲν ἐπαγρυπνοῦν, ἔλεγε:

— Πάνω ἀπὸ τὸ φοβερὸ καὶ ὀρηκτικὸ ρεῦμα ἐνὸς ποταμοῦ, σ' ἕνα τεντωμένο σχοινί, βαδίζει κάποιος ἀκροβάτης. Ὅπως αὐτός, ἂν δὲν προσέξῃ, χάθηκε μὲ θάνατο οἰκτρό, ἔτσι ἀκριβῶς χάνεται καὶ ὁ μοναχὸς πού δὲν ἐπαγρυπνεῖ συνεχῶς ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ὅταν κάποιος ἀσκητὴς τὸν ἐρώτησε, «γιὰ ποιά αἰτία δὲν προκόβουμε ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ μοναχοί;» πῆρε ἀφορμὴ νὰ χρησιμοποιήσῃ μία πολὺ παραστατικὴ εἰκόνα:

— Δὲν προκόβουμε γιὰτι μᾶς διασποῦν χίλιες - δυὸ ἀσήμαντες ὑποθέσεις καὶ παραμελοῦμε τὸν κύριο σκοπὸ μας. Τὴν παθαίνουμε σὰν τὸν χαλκιᾶ ἐκεῖνο, πού σοῦ ὑπόσχεται πὼς σὲ τρεῖς ἡμέρες θὰ εἶναι ἔτοιμη ἢ σκαπάνη, καὶ μόλις πηγαίνεις νὰ τὴν παραλάβῃς, σοῦ λέει πὼς δὲν πρόλαβε νὰ τὴν φτιάξῃ. Τὴν ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλλα γιὰ νὰ τὴν βλέπῃ καὶ σοῦ ὀρίζει ἄλλη ἡμερομηνία. Ἐν τῷ μεταξὺ διάφορες νέες παραγγελίες παρουσιάσθηκαν, ἢ σκαπάνη παραμερίσθηκε σὲ κάποια ἄκρη, καὶ ἔτσι οὔτε στὴν δευτέρη προθεσμία δὲν φάνηκε συνεπής. Καὶ ἡ ἱστορία αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐπαναληφθῇ ἀρκετὲς φορές. Οἱ πολλὰς μέριμνες φέρνουν ἀμέλεια καὶ λησμοσύνη καὶ μᾶς ἀφίνουν στάσιμους στὴν ἀρετή.

Κάποτε τὸν ἐρώτησαν:

—Γέροντα, όταν δύο υποτακτικοί λάβουν μία ώρισμένη έντολή και την εκτελέσουν, με την μόνη διαφορά ότι ό ένας έκανε την ύπακοή του πρόσχαρα, ενώ ό άλλος γογγύζοντας και δυσανασχετώντας, τί μισθό θα έχουν;

Ή απάντησίς του ήταν:

—Στήν περίπτωσι αυτή έκαναν και οι δύο την ίδια εργασία, με την διαφορά ότι εκείνος που δυσανασχετούσε, κούρασθηκε πιο πολύ από τον άλλο. Ωστόσο αυτός θα πάρη για πληρωμή μία σκουριασμένη δεκάρα, ενώ ό άλλος μία χρυσή λίρα!

Σχετικά με τις χάριτες που σκορπίζει ό Θεός στους πραγματικούς αγωνιστάς, ό π. Καλλίνικος έλεγε την ακόλουθη αλήθεια που την ζωντάνευε με αντίστοιχη παρομοίωσι:

Όταν ό άνθρωπος αγωνίζεται να εφαρμόζη πιστά τις έντολές του Θεού, τότε ό Θεός σε κάθε μεγάλη έορτή του παρέχει δώρα πνευματικά. Συμβαίνει ό,τι και στον στρατό, που σε επίσημες ήμέρες οι αξιωματικοί δίνουν στους καλούς στρατιώτες χρήματα ή δώρα ή τιμητικές άδειες.

Θεϊκές ελλάμψεις

Στόν νηπτικό πού έξασκεί ὀρθῶς τήν ὑψηλή ἐργασία τῆς νοεράς προσευχῆς —προσηλωμένος σάν ἔνσαρκος ἄγγελος στόν θεϊκό θρόνο — κατά τρόπο ἀπόρρητο κάνει τήν ἐμφάνισί Του ὁ ἴδιος ὁ Θεός μέσα σέ μία ὑπερούσια φωτοχυσία σάν ἐκείνη τοῦ Θαβώρ.

Τό «ἄκτιστον» αὐτό φῶς πού ἐλάχιστοι ἀξιῶθηκαν νά τό ἀντικρύσουν, τό φῶς αὐτό πού κατηύγασε τόν Μωϋσῆ, τοὺς τρεῖς Μαθητάς στό ὄρος τῆς Μεταμορφώσεως, τόν

Παῦλο κοντά στην Δαμασκό, τὸν Μ. Βασίλειο, τὸν Μάξιμο, τὸν Συμεῶν τὸν νέο Θεολόγο... ἀξιώθηκε νὰ τὸ ἀντικρύσει καὶ νὰ τὸ ἀπολαύσει ἐπανειλημμένως καὶ ὁ γέρο-Καλλίνικος. Καὶ πολλοὶ ποὺ τὸν ἐπισκέφθηκαν σὲ καιρὸ ποὺ εἶχε δεχθῆ αὐτὲς τὶς «θεῖες ἐλλάμψεις», μαγεύθηκαν ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ προσώπου του.

Κάποτε, ποὺ κλεισμένος στὸ κελλί του ἐπλεε στὴν μυστικὴ θάλασσα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἕνας ὑποτακτικὸς του χτύπησε τὴν πόρτα. Σὲ λίγο ἐκεῖνος ἀνοιξε τὸ παραθυράκι :

—Τί θέλεις εὐλογημένε; Ἄχ! Γιατί μὲ διέκοψες; Νᾶξερες ποῦ ἤμουνα!.. Νᾶξερες τί φῶς ἦταν ἐκεῖνο!...

Καὶ ἐμεῖς, ἐμμέσως, θαυμάσαμε τὸ μεγαλεῖο τῶν «ἐλλάμψεων» τοῦ γέροντος ἡσυχαστοῦ.

Ὁ αἰείμνηστος Γέροντάς μου π. Γρηγόριος ξεκίνησε κάποτε γιὰ τὴν Καλύβη τοῦ π. Καλλινίκου. Ὁρισμένα ζητήματα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσαν θὰ τὰ τακτοποιοῦσαν οἱ φωτισμένες συμβουλές του. Ὅταν ὁμως ἐφθασε ἐκεῖ, τοῦ εἶπαν νὰ περιμένῃ, γιὰτὶ ὁ π. Καλλίνικος θὰ δεχόταν τοὺς ἐπισκέπτες μετὰ τὸ πέρασ τῆς προσευχῆς, στὴν ὁποία τότε εἶχε ἐπιδοθῆ

Περίμενε ὁ μακαριστὸς Γέροντάς μου ὅλη τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ ὁ γέρον ἡσυχαστῆς δὲν φάνηκε. Ξημέρωσε ἡ ἄλλη ἡμέρα. Καὶ τὶς δώδεκα ὥρες τῆς ὁ π. Καλλίνικος ἦταν βυθισμένος στὸν γνόφο τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ποὺ τὴν συνέχισε ὅλη τὴ νύχτα. Καὶ ἡ τρίτη ἡμέρα τὸν βρῆκε προσευχόμενο. Κατὰ τὸ ἀπόγευμα ὁ Γέροντάς μου, ποὺ περίμενε ἀκόμη, ἀντιλαμβάνεται πὼς ἡ προσευχὴ τελείωσε.

Ὅταν σὲ λίγο τὸν ἐκάλεσε κοντά του ὁ γέρον Καλλίνικος, βρέθηκε πρὸ θαυμαστοῦ φαινομένου. Ἦταν κάτι τὸ ἀπερίγραπτο, τὸ μεγαλειῶδες. Πέρασαν πολλὰ χρόνια καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ξεχάσῃ τὸ οὐράνιο αὐτὸ θέαμα.

—Νᾶβλεpes, παπα-Ἰωακείμ, ἄκουσα νὰ λέῃ μία ἡμέρα

στὸν ἐκλεκτὸ αὐτὸν Ἱερομόναχο τῆς Καλύβης μας, πῶς ἔλαμπε ἡ μορφή τοῦ γέροντος Καλλινίκου. Πῶς ἔλαμπε! Πῶς ἔλαμπε! Τί νὰ σοῦ πῶ! Νόμιζες πῶς ἀντίκρυζες τὸν Μωϋσῆ ποῦ εἶχε κατεβῆ ἀπὸ τὸ Σινᾶ. Τί λάμπις ἦταν ἐκείνη! Τί οὐράνιο φῶς!

Τί μακαρία εὐτυχία γιὰ τὸν π. Καλλνίκο ν' ἀξιωθῆ ἀπ' αὐτὴ τὴν ζωὴ ν' ἀντικρύσῃ τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος. Θὰ μπορούσε τὴν μακαριότητά του αὐτὴ νὰ τὴν τραγουδήσῃ μὲ τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Συμεῶν τοῦ νέου Θεολόγου (Ἕγνοι θείων ἐρώτων, Ζ).

Μεταλαμβάνω τοῦ φωτός, μετέχω καὶ τῆς δόξης,
Καὶ λάμπει μου τὸ πρόσωπον, ὡς καὶ τοῦ ποθητοῦ
μου,
Καὶ ἅπαντα τὰ μέλη μου γίνονται φωτοφόρα.
Ἐνδραίων ὠραιότερος τότε ἀποτελοῦμαι....

«Ἐνδραίων ὠραιότερος»

Τὸ πρόσωπο τοῦ π. Καλλινίκου τὸ πυρπολημένο ἀπὸ τὸ Θαβώρειο φῶς, πολλές φορές, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ὥρες τῆς

προσευχής, ἔλαμπε ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς θείας χάριτος. Καὶ τὰ λόγια τοῦ ἄββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου γιὰ τὸν ἰσάγγελο ἡσυχαστὴ Ἀρσένιο, «ἐν τῇ θεωρίᾳ αὐτοῦ μόνον ἐνηυφραίνοντο· ἡ δὲ ὁμιλία τοῦ λόγου... περιττὴ ἐγένετο» μποροῦν νὰ ἐφαρμοσθοῦν καὶ στὸν δικό μας ἡσυχαστὴ.

Ἕνας κουρασμένος ὑποτακτικὸς τοῦ π. Καλλινίκου πῆρε ἐντολὴ νὰ πάη γιὰ δουλειὰ ὡς τὴν Μεγίστη Λαύρα— ἀπόστασις τριῶν ὥρων. Ξεκίνησε, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ λίγο ἀγανακτισμένος καὶ γεμᾶτος λογισμοὺς διαμαρτυρίας γύρισε πίσω γιὰ νὰ κἀνῃ τὰ παράπονά του.

Τί συνέβη ὁμῶς; Πλησιάζοντας εἶδε τὸ πρόσωπο τοῦ Γέροντος γεμᾶτο θεία χάρι, ἰλαρότητα καὶ λάμψι καλωσύνης. Στὸ θέαμα αὐτὸ ἀφωπλίσθηκε. Τὸν ἔπιασαν τὰ κλάματα καὶ ἄρχιζε νὰ ταλανίζη τὸν ἑαυτό του, λέγοντας:

—Ὁ Γέροντας, ἄθλιε, θέλει τὴν σωτηρία σου μὲ ὄ,τι σοῦ ἀναθέτει, καὶ σὺ ἀγανακτεῖς;

Κάποιος ἐρημίτης, ὁ π. Δ.. ἐνθυμούμενος μία πνευματικὴ συνάντησι μὲ τὸν π. Καλλίνικο, ἀνέφερε τὰ ἐξῆς γιὰ τὴν χάρι τοῦ προσώπου του:

—...Ὅταν δὲ ταῦτα ἔλεγε καὶ μὲ ἐκοίταζε μὲ ἕνα γλυκὺ χαμόγελον, ἔλαμπε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἐφαίνετο διάχυτος πλημμυροῦσα ἢ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις, ὡσανεὶ αὐτὸς αὐτὴν τὴν ὥραν ἠσθάνετο τὰς δωρεὰς τῆς χάριτος καὶ ἔπασχεν τὰ θεοφιλῆ ταῦτα πάθη.

Ὁ π. Γεράσιμος, ἐκλεκτὸς Μικραγιαννανίτης μοναχὸς καὶ διάσημος Ὑμνογράφος ποῦ ἐπὶ ὀκτῶ χρόνια εἶχε τὸν γερο-Καλλίνικο πνευματικὸ σύμβουλο, μᾶς διηγήθηκε τὰ ἐξῆς, ὅταν ἕνα πρωὶ κάποια πνευματικὴ ἀνησυχία τὸν ἔφερε ὡς τὸ κελλί του:

—«Καλῶς τονε, καλῶς τονε, μοῦ εἶπε, μόλις μὲ εἶδε. Σὲ περίμενα». Ἀπόρησα ὅταν ἄκουσα ὅτι μὲ περίμενε, τὴν

στιγμή που δὲν τὸν εἶχα εἰδοποιήσει σχετικά. Κάθισα δίπλα του συνεσταλαμένος. Καθὼς ἐκοίταζα τὸ πρόσωπό του, τὸ εἶδα νὰ λάμπη ὀλόκληρο ἀπὸ κάποια ἀκτινοβολία ἄλλου κόσμου. Στὸ ἀντίκρουσμα αὐτὸ ἔνωσα μέσα μου μία ξεχωριστὴ χαρὰ καὶ μοῦ φάνηκε πὼς αἰσθάνθηκα κάποια θαυμαστὴ εὐωδία.

Πράγματι, λοιπόν, ἡ ἀφοσίωσις καὶ ἡ ἀδιάλειπτη συνομιλία τοῦ π. Καλλινίκου μὲ τὸν Χριστό, πὺ εἶναι «ὁ ὥραιος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων» ὄχι μόνον τὸν ψυχικὸ του κόσμον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξωτερικὴ του ὄψη γέμιζε μὲ πνευματικὴ χάρι.

Ἡ καταπολέμησις τῆς αἰρέσεως

Βαθὺς γνώστης ἀπὸ προσωπικὴ ἐμπειρία ὁ γέρον Καλλίνικος καὶ τῶν λεπτοτέρων ἐννοιῶν τοῦ ἡσυχασμοῦ, ἦταν σὲ θέσι νὰ ὀσφρανθῆ καὶ νὰ ἐπισημάνῃ κάθε πεπλανημένη σχετικὴ διδασκαλία.

Τὸ 1913 παρουσιάσθηκε μεταξὺ τῶν Ρώσων μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἡ αἵρεσις τῶν Ὀνοματολατρῶν. Αἰρεσιάρχης ὑπῆρξε ὁ ἀσκούμενος στὰ ὄρη τοῦ Καυκάσου μοναχὸς Ἰλαρίων, τοῦ ὁποίου τὸ βιβλίον μὲ τὴν αἰρετικὴν περὶ νοερᾶς προσευχῆς διδασκαλία στὴν ἐπίκλησι «Ἰησοῦ», πέρασε ἀπαρατήρητο καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ αἵρεσις ἄρχισε νὰ παίρνῃ μεγάλες διαστάσεις μεταξὺ τῶν Ρώσων μοναχῶν τοῦ Ἁθῶ καὶ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ ἐπεκταθῆ ἐπικινδύνως.

Στήν κρίσιμη αὐτὴ περίστασι χρειάζοταν ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος ποὺ θὰ διέκρινε καὶ θὰ καταπολεμοῦσε ἐπιτυχῶς τὴν πλάνη. Καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ γέρον Καλλίνικος.

Στὰ ὑπομνήματά του ποὺ ἔφθασαν μέχρι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, μὲ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα ἀπεδείκνυε τὴν σαθρότητα τῶν ἀπόψεων τῶν Ὀνοματολατρῶν ποὺ κατὰ τὸν προσφυῆ του χαρακτηρισμὸ «ἄφησαν τὸ κεφάλι καὶ λατρεύουν τὴν σκούφια» (Πρβλ. Γαβριὴλ Διονυσιάτου, Λαυσαϊκὸν Ἁγίου Ὁρους, σελ. 32. Ἐν Βόλφ 1953).

Ὅλοι ὁμοφώνως ἀποδέχθηκαν τὶς θέσεις του. Ὁ Τσάρος καὶ ὁ Πατριάρχης τῆς Ρωσίας τοῦ ἔστειλαν συγχαρητήρια καὶ παράσημα. (Τὰ δύο αὐτὰ παράσημα σώζονται μέχρι σήμερα στὴν Καλύβη τοῦ Ἁγίου Γερασίμου). Λέγεται μάλιστα πὼς ὁ Τσάρος παρετήρησε στὴν Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τὰ ἑξῆς:

—Μία ὀλόκληρη Σύνοδος καὶ νὰ μὴν ἀντιληφθῆτε τὴν αἵρεσι. Καὶ ἀφήσατε νὰ σᾶς φωτίσῃ ἓνας ἀπλὸς καλόγηρος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Ὅσοι ἀσπάσθηκαν τὴν αἵρεσι — περίπου 1200 Ρῶσοι μοναχοὶ — μὲ ρωσικὸ πολεμικὸ πλοῖο ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὸν Ἅθω. Μεταφέρθηκαν στὸν Καύκασο, ὅπου συνέχισαν νὰ ἐμμένουν στὶς ἀπόψεις τους (Πρβλ. Olivier Clement, *Les sectes dans le monde Orthodoxe*. Εἰς περιοδικὸν *Contacts*, 56, σελ. 292).

Διδάσκαλος τῆς νοεράς προσευχῆς

Μετά τὴν λαμπρὰ νίκη του κατὰ τῶν Ὀνοματολατρῶν ὁ γέρον Καλλίνικος ἀναγνωρίσθηκε γενικῶς ὡς αὐθεντία στὰ θέματα περὶ ἡσυχίας καὶ νοεράς προσευχῆς. Ὅποιος εἶχε ἀπορίες στὰ ζητήματα αὐτὰ προσέτρεχε στὴν σοφία του, καὶ ὅποιος μὲ σοβαρότητα ἤθελε νὰ ἐπιδοθῆ στὴν νοερά προσευχὴ ζητοῦσε τὴν συγκατάθεσί του. Κατέστη ἀπλανῆς διδάσκαλος τῆς οὐρανοῦ αὐτῆς φιλοσοφίας.

Στὴν διδασκαλία καὶ μετάδοσι τῆς νοεράς προσευχῆς εἶχε σὰν ἀρχὴ τὸ Εὐαγγελικό: «Μὴ δότε τὰ ἅγια τοῖς κυσί». Μοναχὸς ποὺ δὲν ἀσκήθηκε στὴν τελεία ὑπακοὴ καὶ νέκρωσι τοῦ ἰδίου θελήματος καὶ δὲν εὐδοκίμησε στοὺς πρακτικὸς ἀγῶνες καὶ δὲν ξερρίζωσε ἀπὸ μέσα του τὰ πάθη, οὐδέποτε θὰ διδασκόταν ἀπ' αὐτὸν τὰ μυστήρια τῆς νοεράς προσευχῆς.

Ἄλλη προϋπόθεσις γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς νοεράς προσευχῆς θεωροῦσε τὴν ἀπόλυτη ἡσυχία καὶ ἀμεριμνία. Στὸν κόσμον, ἔλεγε, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ νοερά προσευχὴ, μόνον τὰ λόγια τῆς «εὐχῆς», τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» μπορεῖ νὰ λέῃ κανεὶς. Ἄλλο ὅμως «εὐχὴ» καὶ ἄλλο νοερά προσευχὴ. Ἡ πρώτη εἶναι τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ ἡ δευτέρη τοῦ Πανεπιστημίου.

Θεωροῦσε ἐπίσης ἀπαραίτητη τὴν ὑπαρξὶ διδασκάλου. Δὲν ἀρκεῖ, ἔλεγε, τὸ διάβασμα βιβλίων γιὰ τὴν ἐκμάθησι τῆς νοεράς προσευχῆς. Χρειάζεται φωνὴ ζῶντος διδασκάλου, ἀπλανοῦς, ἐμπείρου καὶ διακριτικοῦ, καὶ πλήρης ἐξάρτησις καὶ συμμόρφωσις τοῦ μαθητοῦ πρὸς αὐτόν.

Ἐκάκιζε πολὺ τὴν ἐπίδοσι στὴν νοερά προσευχὴ ἀνθρώπων ποὺ δὲν πέρασαν ἀπὸ ὑπακοὴ ἢ ποὺ δὲν πῆραν εὐλογία, ἀλλὰ ξεκίνησαν μὲ τὸ θέλημά τους. Μία τέτοια ἀντιμετώπισι τὴν θεωροῦσε πλάνη. Ἡ νοερά προσευχὴ, δίδα-

σκε, είναι προβιβασμός, δῶρον τοῦ Θεοῦ, σ' ὄσους σημειώσαν ἐπιτυχίες στήν πρακτική ἐξάσκησι τῆς ὑπακοῆς.

Γιά νά δείξη πόσο πλανῶνται ὄσοι μπαίνουν στό στάδιο τῆς νοεῶς προσευχῆς χωρίς τίς κανονικές προϋποθέσεις, χρησιμοποίησε ἕνα χαριτωμένο ἀνέκδοτο:

«Ἡσύχαζε στά Καρούλια κάποιος Ρῶσος μοναχός πού εἶχε μεγάλη ἐπιθυμία νά ἐπισκεφθῆ τόν Πανάγιο Τάφο γιά νά ἰδῆ τὸ θεῖο φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Μία Μεγάλη Ἑβδομάδα, λοιπόν, πῆγε στά Ἱεροσόλυμα καί τὸ βράδυ τῆς Ἀναστάσεως, χωρίς νά ρωτήσῃ κανένα, ἔπιασε τὴν πιὸ ἐπίκαιρη καί ἐξέχουσα θέσι μέσα στὸν Ναό. Δὲν ἤξερε πῶς ἡ θέσις αὐτὴ προωριζόταν γιά ἐπίσημα πρόσωπα.

»Ἡ ἐξέλιξις τῆς ὑποθέσεως ἦταν ὅτι τὸν συνέλαβαν τὰ ὄργανα τῆς τάξεως καί ἀφοῦ διεπίστωσαν τὴν ταυτότητά του καί τὴν αὐθαίρετη κατάληψι τῆς θέσεως, τὸν ἀπεμάκρυναν. Ἔτσι δὲν μπόρεσε ν' ἀντικρύσῃ τὸ ἅγιο φῶς καί γύρισε καταντροπιασμένος στό Ἅγιον Ὅρος.

»Αὐτὸ παθαίνει καί ὁποῖος ξεκινάει γιά τὴν νοερά προσευχὴ καί τὸ Θαβώρειο φῶς, χωρίς τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις».

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ τυφλοῦ

Στὸν θεοφώτιστο διδάσκαλο γέρο - Καλλίνικο ἔρχονταν καί ἐπισκέπτες πού γιά νά φθάσουν ἔπρεπε νά ὑπο-

βληθῶν σὲ μεγάλους κόπους, ὅπως ὁ τυφλὸς π. Λεόντιος πού ἐξασκοῦσε καὶ αὐτὸς τὴν νηπτικὴ ζωὴ. Ἀσκητήριό του ἦταν τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Σίμωνος Κάθισμα τῆς ἱερᾶς μονῆς Σιμωνόπετρας. Αὐτὸς εἶχε μεγάλο πόθο νὰ ἐπισκεφθῆ ἰὸν π. Καλλίνικο, καὶ μία ἡμέρα, παρὰ τὴν τύφλωσί του καὶ τὴν ἡλικία του — εἶχε περάσει τὸ ἑβδομηκοστὸ ἔτος — ξεκίνησε μὲ τὴν χειραγώγησι τοῦ ὑποτακτικοῦ του Δανιὴλ γιὰ τὰ Κατουνακία.

Ὁ δρόμος πού ἔπρεπε νὰ διανύσῃ ἦταν τραχὺς καὶ ἀνώμαλος καὶ λόγῳ τῆς καταστάσεώς του θὰ χρειαζόταν σχεδὸν μία ἡμέρα γιὰ νὰ φθάσῃ. Κατὰ τὸ ἀπόγευμα, ἐνῶ πλησίαζε στὴν Καλύβη τοῦ Ἁγίου Γερασίμου, ἐσκόνταψε καὶ χτύπησε τὸ πρόσωπό του σ' ἓνα βράχο καὶ τὸ αἷμα ἄρχιζε νὰ τρέχῃ ἄφθονο.

Ὁ γέρον Καλλίνικος τὸν δέχθηκε μὲ πολλὴ ἐγκαρδιότητα, καί, ἀφοῦ ἀντήλλαξαν τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμό, ἀφωσιώθηκαν στὴν πνευματικὴ συζήτησι.

—Τὸ αἷμα πού ἔχυσες, γέρον - Λεόντιε, θὰ λογισθῆ ὡς μαρτυρικό, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν λόγων πού συντείνουν στὴν σωτηρία, σὲ ἔκαναν νὰ ὑποβληθῆς σ' αὐτὴ τὴν ταλαιπωρία τοῦ εἶπε.

Ἡ συζήτησις κράτησε ἀρκετὲς ὥρες. Τὸ προσφιλὲς θέμα ἦταν ἡ νοερά προσευχή. Ὅταν ὁ ὑποτακτικὸς τοῦ π. Καλλίνικου ἔφερε τὸν δίσκο μὲ τὰ κεράσματα, —συνήθως ἡ Καλύβη τοὺς διέθετε νερό, καφφέ καὶ ἴσως καὶ κανένα σῦκο—, ὁ π. Λεόντιος πῆρε τὸ θάρρος νὰ ρωτήσῃ:

—Γιατί, Γέροντα, τοῦτον δὲν τὸν μαθαίνεις τὴν νοερά προσευχή;

Καὶ ὁ γέρον - Καλλίνικος χαμογελῶντας ἀπάντησε:

—Ἄν τὸν διδάξω, γέρον - Λεόντιε, νοερά προσευχή, ποῶς θὰ μᾶς φέρνῃ τὸν δίσκο μὲ τὸ νερὸ νὰ πιοῦμε; Αὐτὸς εἶναι ἀνάγκη νὰ κόβῃ στὴν ὑπακοὴ τὸ θέλημά του καὶ μὲ τὴν ὑπακοὴ θὰ ἔρθῃ καὶ ἡ νοερά προσευχή.

Για κάθε πνευματική ανάβασι, ἡ ὑπακοή εἶναι ὁ ἀπαραίτητος ὁρος.

Ἐνας ὑποτακτικὸς τοῦ π. Καλλινίκου εἶχε πάρει ἐντολὴ νὰ φέρνῃ λίπασμα γιὰ τὰ δένδρα, πρᾶγμα ποῦ σημαίνει πολλοὺς δρόμους καὶ μεγάλο κόπο. Κουρασμένος καὶ ζητῶντας κι' αὐτὸς ὥρες ἡσυχίας παρεκάλεσε τὸν Γέροντα νὰ λιγοστέψουν οἱ ἐργασίαι αὐτές, ὥστε νὰ ἀσχοληθῇ περισσότερο μὲ τὴν μελέτη καὶ τὴν προσευχή.

Ὁ Γέροντας ὁμως δὲν συμφώνησε.

—Ὅχι, τοῦ εἶπε. Νὰ κάνῃς τὴν ὑπακοή σου καὶ θὰ εἶσαι πιὸ κερδισμένος. Ὅταν ἐγὼ θὰ φύγω ἀπὸ τὴν ζωὴ, θὰ ἔχῃς χρόνο νὰ μελετήσης, καὶ θὰ διαπιστώσης πὼς ὅσα γράφονται στὰ βιβλία, τὰ ἐζήσῃς στὴν ὑπακοή.

Θεϊκὲς πληροφορίες

Πολλὲς φορὲς ὁ Θεὸς μιλάει μυστικὰ στὶς καθαρὲς καρδιὰς τῶν Ἁγίων καὶ τοὺς πληροφορεῖ ὄχι μόνο γιὰ τὰ παρόντα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ μέλλοντα. Αὐτὸ συνέβη πολλὰ φορὲς καὶ στὸν ἡσυχαστὴ Καλλίνικο.

Μία εὐσεβὴς κυρία, ὑπερβολικὰ πλούσια, εὐλαβεῖτο πολὺ τὸν γέρο - Καλλίνικο καὶ στὶς ἐπιστολὰς τῆς τὸν ἰκέτευε νὰ προσεύχεται γιὰ τὴν οἰκογένειά της, ὥστε νὰ τοὺς προστατεύῃ ἡ Παναγία ἀπὸ κάθε κίνδυνο. Εἶχαν μάλιστα καὶ ἓνα κτῆμα στὸ Λαύριο, καὶ τὸ ταξίδι ὡς ἐκεῖ μὲ τὸ καράβι πολλὰς φορὲς ἔκρυβε σοβαροὺς κινδύνους.

Κάποτε, ἐνῶ τὸ καράβι κατευθυνόταν πρὸς τὴν περιο-

χή τοῦ κτήματος, τοὺς ἔτυχε μία φοβερὴ θαλασσοταραχὴ. Πίστεψαν πὼς δὲν θὰ γλύτωναν τὸ ναυάγιο, ἀλλὰ τελικὰ μόλις καὶ μετὰ βίας κατώρθωσαν νὰ βγοῦν σῶοι στὴν παραλία. Τότε ὁ σύζυγος, ποὺ δὲν εἶχε τόση εὐλάβεια ὄση ἡ κυρία τοῦ, ἄρχισε νὰ καταφέρεται ἐναντίον της.

—Τὰ εἶδες τί πάθαμε! τῆς ἔλεγε. Εἶδαμε τὸν χάρο μὲ τὰ μάτια! Ποῦ εἶναι οἱ προσευχῆς ποὺ σοῦ ὑποσχέθηκαν οἱ καλόγεροι ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος; Ποῦ εἶναι ἡ προστασία τους;

Σὲ λίγο ἔφθασαν στὸ ἐξοχικὸ τους σπίτι καὶ εἶδαν πὼς τοὺς περίμενε ἀπὸ καιρὸ κάποιον γράμμα τοῦ π. Καλλινίκου. Τὸ ἀνοίγουν καί...τί διαβάζουν μεταξὺ τῶν ἄλλων!

—Θὰ σᾶς βρῆ μεγάλος πειρασμός. Νὰ προσέχετε πολὺ. Ἄλλὰ στὸ τέλος θὰ γλυτώσετε, γιατί ἡ Παναγία θὰ σᾶς προστατέψη.

Ὁ ἄνδρας ἔμεινε ἐμβρόντητος, καὶ ἀπὸ τὴν στιγμή ἐκείνη ὁ σεβασμὸς του πρὸς τὸν π. Καλλινίκο δὲν εἶχε ὄρια.

Στοὺς ἐρημίτες ποὺ ζοῦν μέσα σὲ τόσες στερήσεις καὶ ἔχουν τόσες ἀνάγκες, ὁ Θεὸς στέλνει ἐκεῖνα ποὺ τοὺς χρειάζονται μὲ ποικίλους τρόπους. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὁμιλεῖ στίς καρδιῆς ὀρισμένων ἀνθρώπων ποὺμποροῦν νὰ προσφέρουν ὅ,τι τοὺς λείπει, ἄσχετα ἂν αὐτοὶ εἶναι εὐλαβεῖς ἢ ἀνευλαβεῖς, πιστοὶ ἢ ἄπιστοι. Ἐπ' αὐτοῦ γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ ἀββᾶς Δωρόθεος: «Περὶ δὲ τῆς χρείας τοῦ σώματος, ἐάν τις ἢ ἄξιος τοῦ ἀναπαυθῆναι, καὶ Σαρακηνῶν καρδίαν π λ η ρ ο φ ο ρ ε ἰ ὁ Θεὸς ποιῆσαι μετ' αὐτοῦ ἔλεος κατὰ τὴν χρείαν αὐτοῦ».

Ἦταν παραμονὲς τοῦ Πάσχα καὶ ὁ ὑποτακτικὸς τοῦ Γέροντος Καλλινίκου π. Χριστόδουλος θὰ πήγαινε ὡς τὴν Δάφνη γιὰ ψώνια. Εἶχε ξεκινήσει, ὅταν ὁ Γέροντας λείπει στὸν ἄλλο του ὑποτακτικὸ, τὸν π. Ἀρσένιο:

—Πές του, σὲ παρακαλῶ, νὰ πάρη καὶ λίγο ταραμᾶ.

Ἦ π. Ἀρσένιος ἔτρεξε, ἀλλὰ δυστυχῶς ἦταν ἀργά.
Ἦ παραδελφός του εἶχε προχωρήσει πολὺ.

Ἦταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐπέστρεψε, ὁ π. Ἀρσένιος τὸν προϋπάντησε καὶ καταστενοχωρημένος τοῦ ἀνέφερε τὴν περίπτωση. Ἦκεῖνος μὲν μόλις τὸ ἄκουσε, ἔμεινε ἐνεός. Ἦκανε τὸν Σταυρό του γεμᾶτος ἐκπληξι.

—Ἦκουσε, τοῦ λέει, ἀδελφέ μου, νὰ θαυμάσης. Μόλις ἔκανα τὰ ψώνια μου στὸ κατάστημα τῆς Δάφνης καὶ ἦμουνα ἔτοιμος γιὰ ἀναχώρησι, μὲ ρωτᾶει ὁ καταστηματάρχης ποιὸν ἔχω Γέροντα. Μόλις τοῦ εἶπα πὼς ἔχω τὸν γέρο - Καλλίνικο, χάρηκε. Εἶχε ἀκούσει γιὰ τὸν Γέροντα καὶ ἔδειξε πὼς τὸν σέβεται πολὺ. «Τί λές, μοῦ ἀπαντᾶ, ἔχεις Γέροντα τὸν πάτερ - Καλλίνικο; Στάσου, σὲ παρακαλῶ, νὰ τοῦ πᾶς ἐκ μέρους μου ἕνα μικρὸ δῶρο γιὰ τὸ Πάσχα». Καὶ σὲ λίγο μοῦ δίνει μία μεγάλη ποσότητα ταραμᾶ!

Πνευματικὰ διαμάντια

—Ἦχω διάσπασι, Γέροντα, τοῦ εἶπε μία φορὰ ἕνας ὑποτακτικός του.

—Ἦσὺ λέγε τὴν εὐχή, (δηλαδὴ τὸ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ἰιὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν), καὶ ὁ δαίμονας ποῦ σοῦ φέρνει τὴν διάσπασι, θὰ φύγη.

Πρῶτα ἀπαιτεῖται ἡ κάθαρσις ἀπὸ τὰ πάθη, καὶ ἔπειτα ἡ ἐπίδοσις στὴν ἐρημιτικὴ ζωὴ. Ἄγγειο ποῦ δὲν καθάρισε δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῆ μῦρο.

Ποιὸς μπορεῖ ἀπὸ μᾶς πεθαίνοντας νὰ μπῆ σὲ χρυσοῦ θήκη; (Δηλαδή νὰ γίνῃ Ἅγιος, ὅπως ὁ Ἅγιος Νήφων ποῦ τὰ λείψανά του φυλάσσονται σὲ χρυσοῦ θήκη). Ἐκεῖνος μπορεῖ, ποῦ εἶναι ταπεινὸς καὶ εὐχαριστημένος μὲ ὄλα. Βρίσκει π.χ. στὴν τράπεζα κουκιά. Χαρούμενος λέει, «Μάλιστα κουκιά θὰ φάω». Τοῦ ἀπαντᾷ καὶ κάτι ἄλλο. Τὸ δέχεται καὶ ἐκεῖνο μὲ χαρὰ. Ὅποιος ὁμως παραπονεῖται γιὰ ὄλα καὶ ζητεῖ τὴν ἀνεσί του καὶ τὸ θέλημά του, αὐτὸς δὲν πρόκειται νὰ πάῃ σὲ χρυσοῦ θήκη.

Ὅπως οἱ ἐφημερίδες γράφουν γιὰ σπουδαῖα καὶ ἐπίσημα πρόσωπα — βασιλεῖς, ὑπουργοὺς, ἀξιωματοῦχους κ.λ.π. — καὶ δὲν ἀσχολοῦνται μὲ κανένα καρβουνιάρη, ἔτσι καὶ οἱ συκοφάντες στρέφονται ἐναντίον ὧν εἶναι σπουδαῖοι καὶ ἐνάρετοι, ἄξιοι τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

Οἱ μοναχοὶ ποῦ σχετίζονται μὲ κοσμικοὺς ἀνθρώπους, ἂν εἶναι τέλειοι, ὑποβαθμίζονται, ἂν εἶναι ἀτελεῖς, γνωρίζουν πολλὰς πτώσεις. Καὶ ἐπαληθεύει σ' αὐτοὺς ἡ ρῆσις τοῦ Δαβὶδ: «Ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν» (Ψαλμὸς 105ος).

Προσοχή, νὰ φυλαγώμαστε καθαροὶ ἀπὸ τοὺς σαρκικοὺς μολυσμοὺς. Ἐκεῖνος ποῦ πέφτει σὲ σαρκικὴ ἁμαρτία, νιώθει πὼς τὸν ἀποστρέφεται ὁ Θεός. Ἐνας ποῦ διέπραξε ἓνα μεγάλο ἀδίκημα ἢ ἀκόμη καὶ ἔγκλημα, ἔχει τὸ θάρρος

νά μπῆ σὲ μία Ἐκκλησία καὶ νά ἀνάψῃ τὰ καντήλια.
Ὅποιος ὁμῶς ἐμόλυνε τὴν σάρκα οὔτε τὶς εἰκόνες τολμᾷ
νά προσκυνήσῃ.

Ἡ ἀκτινοβολία του

Ἡ μορφή τοῦ ἡσυχαστοῦ Καλλινίκου μὲ τὶς τόσες ἀρετὲς καὶ τὰ χαρίσματα ἀποτελοῦσε γιὰ τὸν Ἄθω ξεχωριστὴ εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Ἐνας πύρινος στῦλος ὑψωνόταν στὴν ἔρημη ἐκείνη χαράδρα τῶν Κατουνακίων πλάϊ στὴν θάλασσα γιὰ νά σκορπίζει φῶς σ' ὄσους πλέουν τὴν θάλασσα τοῦ βίου.

Πρόσωπα ἐξέχοντα γιὰ τὸ ἀξίωμά τους ἢ τὴν σοφία τους ἀποκαλύπτονταν μπροστὰ στὸ πνευματικὸ του μεγαλεῖο.

Ὁ Ρῶσος ἀσκητὴς παπα - Παρθένιος, πρῶην στρατηγὸς τοῦ τσαρικοῦ στρατοῦ, καθὼς καὶ ὁ Ἱερομόναχος Θεοδόσιος, πρῶην πρύτανις ρωσικοῦ Πανεπιστημίου, τὸν ἐπισκέπτονταν συχνά. Μεταξὺ τῶν ἄλλων τὸν ἐπισκεπτόταν κάποιος Ρῶσος ἐρημίτης ποὺ εἶχε ἀξιωθῆ τοῦ χαρίσματος τῆς εὐωδίας. Ὄταν τὸν ἀντιλαμβάνονταν οἱ ὑποτακτικοὶ τοῦ π. Καλλινίκου, πλησίαζαν κοντά του, γιὰ νά ἀπολαύσουν τὴν εὐωδία ποὺ σκορποῦσε γύρω του.

Ὁ Λαυριώτης π. Ἀθανάσιος, περίφημος ἰατρός, διάσημος καὶ πολυγραφώτατος λόγιος, τὸν ὁποῖον ἐπισκέφθηκε μὲ εἰδικὴ θαλαμηγὸ ὁ Γάλλος Ὑφυπουργὸς Λεμονιέ

στην Μεγίστη Λαύρα γιά νά τόν παρασημοφορήση, καί αὐτὸς ἐρχόταν νά συμβουλευθῆ τὸν π. Καλλίνικο.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Α΄, γοητευμένος ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ ἐπιφανοῦς Νεοέλληνος λογοτέχνου Ἄλεξανδρου Μωραϊτίδη, ἀπεφάσισε νά τόν παρασημοφορήσῃ, τότε ὁ εὐσεβῆς λογοτέχνης ἐστράφη πρὸς τὸν γερο-Καλλίνικο. Ἐγραψε πρὸς τὸν ἄλλοτε μαθητὴ του π. Γεράσιμο Μενάγια παρακαλῶντας τον νά ζητήσῃ τὴν γνώμη τοῦ Γέροντός του. Καί μόνον ὅταν ὁ π. Καλλίνικος συμφώνησε, δέχθηκε ἐκεῖνος τὸ βασιλικὸ παράσημο.

Τὸ 1913 στὸ ρωσικὸ θρησκευτικὸ περιοδικὸ «ὁ Χριστιανὸς» (ἀρ. 11), δημοσιεῦθησαν ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀπὸ τὸν Ρῶσο π. Παντελεήμονα, (καθηγητὴ στὴν Θεολογικὴ Ἀκαδημία τοῦ Ἁγίου Σεργίου, πλησίον τῆς Μόσχας), ποὺ τὸ 1912 ἐπὶ ἕξι μῆνες τὸ εἶχε περιηγηθῆ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων γίνεται μνεῖα καί τοῦ π. Καλλινίκου, στὸν ὁποῖο ἀφιερώνονται τὰ ἑξῆς :

«...Ἐγνώρισα καί κάποιον ἄλλο ποὺ κατὰ τρόπο θαυμαστὸ συνενώνει πνευματικὴ ἐμπειρία καί περίσκεψι μὲ σπάνια ἀγάπη καί προσήνεια πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸν πνευματικὸ του πλοῦτο μὲ πολλὴ δαψίλεια τὸν σκορπίζει καί πρὸς τοὺς Ρώσους μοναχοὺς, ποὺ τοῦ ζητοῦν λόγους διδασκαλίας καί παρακλήσεως».

Ὅχι ἀπλῶς μοναχοί, ἀλλὰ καί Ἀρχιερεῖς Ρῶσοι ἔτρεχαν στὸν π. Καλλίνικο, ὅπως κάποιος Ἀρχιερεὺς Νικόλαος ποὺ πῆγε νά τόν συμβουλευθῆ σχετικὰ μὲ τὸ ποιμαντικὸ του ἔργο.

Ὁ δικός μας Μητροπολίτης Τρίκκης καί Σταγῶν Διονύσιος, ὡς νεαρὸς Λαυριώτης μοναχὸς ἀξιῶθηκε νά ἐπισκεφθῆ τὴν Καλύβη τοῦ Γέροντος Καλλινίκου. Τὸν πῆρε μαζί του ὁ Γέροντάς του π. Ζωσιμᾶς νά ἐπισκεφθοῦν στὴν ἔρημο τοὺς ἀσκητὰς καί νά ὠφεληθοῦν πνευματικά. Γιά τὸν ἐγκλειστο π. Καλλίνικο ὁ Σεβασμιώτατος μᾶς εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Σοῦ ἔδινε τὴν ἐντύπωσι πὼς ἦταν πνευματέμφορος καὶ ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπαναπαυόταν σ' αὐτόν. Ἐβλεπες μία μορφή ὀσιακή, ἐπιβλητική, ἁγία. Ἦταν ὠλοκληρωμένος πνευματικός ἄνθρωπος, μετρημένος καὶ σοβαρὸς στοὺς λόγους του καὶ μὲ διαυγῆ σκέψι, ἓνας πραγματικὸς ἀσκητῆς, «τῆς ἐρήμου πολίτης καὶ ἐν σώματι ἄγγελος».

Ἡ ἀνάμνησις τῆς μορφῆς του σ' ὅσους ἔτυχε νὰ τὸν ἀντικρύσουν μένει βαθειὰ χαραγμένη στὴν μνήμη τους σὰν ἓνα ἐξαισίο πνευματικὸ γεγονός.

Τὸ μακάριο τέλος του

Ὁ Ἰούλιος τοῦ 1930 βρῆκε τὸν Γέροντα ἡσυχαστὴ κατάκοιτο. Ὁ καιρὸς τῆς ἀναχωρήσεως γιὰ τὸν Οὐρανὸ πλησίαζε. Ἡ ἀρρώστια τοῦ ἔφερε ἔντονα στὴν μνήμη τὸν ἀείμνηστο Γέροντά του τὸν παπα-Δανιήλ. Παρατήρησε πὼς ἡ ἀρρώστια ποὺ βρῆκε ἐκεῖνον στὰ τελευταῖα του, ἡ ἴδια ἀκριβῶς ἐπισκέφθηκε τώρα καὶ αὐτόν. Μόνο ποὺ ἐκεῖνον τὸν ἐκράτησε δεκαπέντε ἡμέρες, ἐνῶ σ' αὐτόν ποὺ ἦταν γερῆς κράσεως παρατάθηκε πολὺ—σαράντα ἡμέρες.

Ἡ εἰδησις γιὰ τὴν βαρεῖα ἀσθένειά του ἀνησύχησε πολὺ τοὺς Πατέρες, γιὰ τοὺς ὁποίους ἦταν ὁ ἀνεκτίμητος πνευματικὸς καθοδηγητῆς καὶ παρηγορητῆς.

Ἡ κατάστασις δὲν φαινόταν νὰ βελτιώνεται. Πέρασε ὄλος ὁ Ἰούλιος καὶ ἦρθε ὁ Αὐγούστος. Θὰ χρειασθοῦν ἀρκετὲς ἡμέρες ἀκόμη γιὰ νὰ σημάνη τὸ τέλος του. Ἐφθα-

σε και ἡ ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως, ἡ μνήμη τῆς ὁποίας ἔχει ξεχωριστὴ σημασία γιὰ τὸν κάθε ἡσυχαστὴ. Μόνο ὅσοι ἀφωσιώθηκαν στὴν ζωὴ τῆς «ἱερᾶς ἡσυχίας» μποροῦν νὰ ἐννοήσουν σ' ὄλο του τὸ μεγαλεῖο τὸ Θαβώρ, τὸ ἄκτιστο φῶς, τὸ «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι»... πράγματα ὑπερούσια ποὺ κάνουν τὶς καρδιές τους «τετρωμένες». Ἡ ἀγία αὐτὴ ἡμέρα ἦταν ἡ προτελευταία τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς του.

Στὶς 7 Αὐγούστου ἐμελλε ὁ ἐγκλειστος ἡσυχαστὴς νὰ διασπάσῃ τὰ σάρκινα δεσμά και νὰ πετάξῃ στὴν ἀπεραντοσύνη τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἡ ὁποία «ἐλευθέρα ἐστίν... και μήτηρ πάντων ἡμῶν».

Οἱ τελευταῖες ὥρες τῆς ζωῆς του ἦταν κατ' ἐξοχὴν ὀσιακές, ἀξιο ἐπιστέγασμα τοῦ ἀγγελικοῦ του βίου. Εὐρισκόμενος σὲ μυστικὴ ἔξαρσι ἀντιλήφθηκε πῶς ἐγγίζει τὸ τέλος του. Μία χορεία ὀσίων Πατέρων ἐτοιμαζόταν νὰ τὸν προὔπαντήσῃ. Συγκινημένος ἀπὸ τὴν θεία αὐτὴ ὄπτασία λέει στὸν ὑποτακτικό του:

— Πήγαινε, παιδί μου, νὰ ἐτοιμάσῃς τὴν Ἐκκλησία, γιατί ἦρθαν οἱ ὅσιοι Πατέρες.

Ἡ χαρὰ του ἦταν ἀπερίγραπτη. Οἱ τόσο προσφιλεῖς του Ὅσιοι ποὺ ὑπῆρξαν τὰ ἡρωϊκά του πρότυπα, δὲν τὸν ξέχασαν στὶς κρίσιμες στιγμὲς τοῦ θανάτου. Ἐπὶ δέκα λεπτά τῆς ὥρας, πρὶν ξεψυχήσῃ, κρατῶντας τὰ χέρια του ὑψωμένα ἀτένιζε μὲ θάμβος τὶς δοξασμένες ὀσιακές τους μορφές ποὺ τὸν καλωσῶριζαν στὴν αἰώνια Πατρίδα.

— Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, ποὺ ἂν και δὲν ἔκανα τίποτε στὴν ζωὴ μου, πεθαίνω Ὁρθόδοξος, ψέλλισε ἤρεμα.

Ὑστερα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτά, ἔκλεισε τὰ μάτια του και γεμάτος μακαριότητα παρέδωσε τὸ πνεῦμα του στὸν

Θεό, ὁ ἡσυχαστῆς Καλλίνικος, ὁ ἐγκλειστος ἐρημίτης,

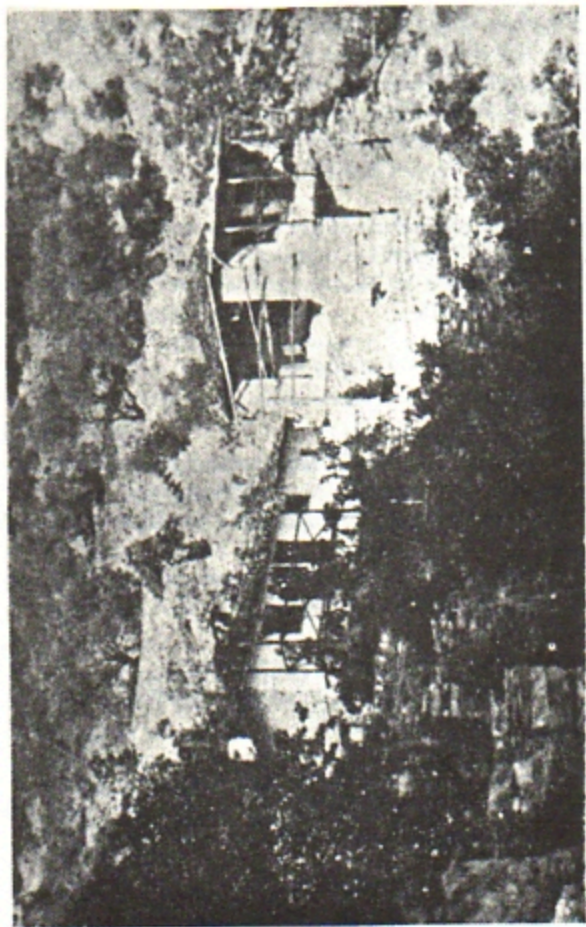
«ὁ ὑπερόπτης τῶν κάτω καὶ παρεπίδημος,

ὁ ἐραστής τῶν ἄνω καὶ οὐρανοπολίτης».

.....

Ὅταν ὕστερα ἀπὸ μερικά χρόνια, ἐγινε ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του ἀντίκρυζες ἐπάνω τους τὴν γλυκειὰ ἐκείνη κιτρινωπὴ ἀπόχρωσι πού χαριτώνει τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων.

Ἡ Καλύβη «Ἁγιος Γεράσιμος», στὰ Κατουνάκια,
ὅπου ἀσκήτησε ὁ π. Καλλίνικος.